

KREŠIMIR KOVAČEVIĆ KAO LEKSIKOGRAF S POSEBNIM OSVRTOM NA NJEGOV UREDNIČKI I AUTORSKI PRINOS U LEKSIKONU JUGOSLAVENSKE MUZIKE (ZAGREB 1984)

MARIJANA PINTAR

Leksikografski zavod Miroslav Krleža
Frankopanska 26
10000 ZAGREB

UDK / UDC: 78:81'374(497.1)Kovačević, K.
DOI: <https://dx.doi.org/10.21857/yl4okfl409>
Izvorni znanstveni rad / Research paper
Primljeno / Received: 18. 3. 2019.
Prihvaćeno / Accepted: 4. 6. 2019.

Nacrtak

U članku se predstavlja leksikografski rad Krešimira Kovačevića na primjeru *Leksikona jugoslavenske muzike*¹ (Zagreb 1984), kojem je bio glavni urednik. Ne ulazeći u sadržajnu analizu *Leksikona*, cilj je bio pogledom u proces njegova nastajanja ustanoviti Kovačevićev urednički rukopis u segmentu rada na abecedariju te podastrijeti kvantitativan uvid u njegov autorski prinos. Razno arhivsko gradivo vezano uz *Leksikon jugoslavenske muzike* sačuvano u pismohrani Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža omogućilo je taj uvid. Osobito se abecedarij *Abecedar natuknica* pokazao kao zanimljiv i slojevit izvor za proučavanje faza nastanka *Leksikona* te je poslužio kao primarno sredstvo za analizu. Osim toga, budući da članci u *Leksikonu* nisu potpisani, temeljem *Abecedara natuknica*, ali i metodom uspoređivanja članaka iz

Leksikona jugoslavenske muzike s onima iz 2. izdanja *Muzičke enciklopedije*,² u prilogu ovoga rada prvi se put donosi popis svih članaka koje je Kovačević napisao u Leksikonu. Time je otkriven neočekivano velik opseg, kao i tematska raznovrsnost njegova autorskog prinosa, doduše velikom dijelom prenesenoga ili utemeljenoga na njegovim vlastitim člancima iz *Muzičke enciklopedije*.

Ključne riječi: Krešimir Kovačević, leksikografija, abecedarij, natuknica, članak, anulacija, uputnica

Keywords: Krešimir Kovačević, lexicography, »abecedarium« (index of entries), entry, article, annulment of the entry, cross-reference

¹ Krešimir KOVAČEVIĆ (ur.): *Leksikon jugoslavenske muzike*, sv. 1-2, Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, 1984.

² Krešimir KOVAČEVIĆ (ur.): *Muzička enciklopedija*, sv. 1, Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod, 1971; sv. 2, 1974; sv. 3, 1977.

»Zanimljiva je sudbina leksikografa. Ona je u biti anonimna. Ili preciznije: nevidljivo je sve što on dobro učini, a vidljiv je svaki njegov i najsitniji propust.«³

1. Leksikografski radovi Krešimira Kovačevića – uvodne napomene

Širok raspon glazbenih područja djelovanja Krešimira Kovačevića (Zagreb, 16. 9. 1913. – Zagreb, 6. 3. 1992) našoj je muzikološkoj javnosti dobro poznat.⁴ Kad je u pitanju redosljed značaja različitih područja njegovih djelatnosti nailazimo na više pristupa. U biografskim člancima koje je sam o sebi pisao u izdanjima leksikonskoga tipa, kao nosive kvalifikative uz svoje ime navodio je »muzički pisac i kritičar«,⁵ »muzikolog i muzički kritičar«⁶ i »muzikolog, leksikograf i glazbeni kritičar«,⁷ dok su drugi autori biografija o njemu primjerice izdvajali kvalifikative »muzikolog, leksikograf, glazbeni kritičar, dirigent«⁸ te »muzikolog, glazbeni kritičar i pedagog«⁹. Nedvojbeno je da ga se na prvom mjestu drži muzikologom (među ostalim, jedan od nekrologa bio je naslovljen »Doajen hrvatske muzikologije«¹⁰), potom i glazbenim kritičarom, dok se kvalifikativ »leksikograf« javlja neujednačeno i time stvara dvojbe o svojem značenju i mjestu u odnosu na ostale Kovačevićeve glazbene djelatnosti. Iako mu je leksikografski prinos neupitan, možda ga se ipak ponekad ne zamjećuje niti vrednuje u onoj mjeri u kojoj to zaslužuje. Stoga bi ovaj rad, uzimajući *Leksikon jugoslavenske muzike* kao primjer, trebao poslužiti kao podsjetnik na širinu, opseg i raznolikost njegovih leksikografskih radova, kao i na činjenicu da nakon Josipa Andreisa, glavnog urednika 1. izdanja *Muzičke enciklopedije*,¹¹ Krešimir Kovačević svojim ukupnim autorskim i uredničkim prinosima zapravo ima najveći opus u hrvatskoj glazbenoj leksikografiji druge polovine 20. stoljeća.¹²

³ Trpimir MACAN: Kako nastaje enciklopedija?, *Oko*, 8 (1981) 229, 4.

⁴ Među njegovim raznim funkcijama valja istaknuti da je bio i glavni urednik časopisa *Arti musices* od 1973. do 1979. godine.

⁵ Krešimir KOVAČEVIĆ: *Muzičko stvaralaštvo u Hrvatskoj 1945–1965*, Zagreb: Udruženje kompozitora Hrvatske, 1966, 203-204.

⁶ [Krešimir KOVAČEVIĆ]: Kovačević, Krešimir, *Leksikon jugoslavenske muzike*, sv. 1, 464-465.

⁷ Krešimir KOVAČEVIĆ: *Društvo skladatelja Hrvatske 1945–1985. Stvaralaštvo – Akcije*, Zagreb: Društvo skladatelja Hrvatske, 1985, 177-178.

⁸ Erika KRPAN (ur.): *Hrvatsko društvo skladatelja, 60 godina, 1945.–2005.*, Zagreb: Hrvatsko društvo skladatelja, 2005, 306.

⁹ Ivona AJANOVIĆ-MALINAR: Kovačević, Krešimir, *Hrvatski biografski leksikon*, sv. 7, Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2009, 770-771.

¹⁰ Jagoda MARTINČEVIĆ: Doajen hrvatske muzikologije, *Vjesnik*, 52 (1992) 9. III, 8.

¹¹ Josip ANDREIS (ur.): *Muzička enciklopedija*, sv. 1, Zagreb: Leksikografski zavod FNRJ, 1958; sv. 2, Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod, 1963.

¹² U tom su razdoblju u hrvatskoj glazbenoj leksikografiji zamjetni i leksikografski opusi Marije Kuntarić i Ivone Ajanović-Malinar, dviju dugogodišnjih djelatnica Leksikografskog zavoda, a u novije

Osim članaka u leksikonima i enciklopedijama, u njegove se leksikografske radove mogu uvrstiti i oni koji nisu objavljeni u leksikonskom ili enciklopedijskom formatu, ali se po biobibliografskom načinu obrade tekstova najviše tomu približavaju.

Popis leksikografskih radova Krešimira Kovačevića:

Izdanja Leksikografskog zavoda¹³

Enciklopedija Jugoslavije,¹⁴ sv. 1-8, 1955-1971. (suradnik)

Muzička enciklopedija,¹⁵ (1. izdanje), sv. 1-2, 1958-1963. (suradnik)

Muzička enciklopedija,¹⁶ (2. izdanje), sv. 1-3, 1971-1977. (suradnik i glavni urednik)

Leksikon jugoslavenske muzike,¹⁷ sv. 1-2, 1984. (suradnik i glavni urednik)

Ostala enciklopedijska izdanja

Hrvatsko narodno kazalište 1894–1969,¹⁸ 1969. (suradnik)

Muzikal'naja enciklopedija,¹⁹ 1973, 1974. (suradnik)

Die Musik in Geschichte und Gegenwart,²⁰ 1979. (suradnik)

The New Grove Dictionary of Music and Musicians,²¹ 1980. (suradnik)

Knjige biobibliografskog tipa i leksikonska izdanja kojima je Kovačević autor

Hrvatski kompozitori i njihova djela,²² 1960.

Muzičko stvaralaštvo u Hrvatskoj 1945–1965,²³ 1966.

Društvo skladatelja Hrvatske 1945–1985. Stvaralaštvo – akcije,²⁴ 1985.

Glazbenici,²⁵ 1988. (*Glazbenici*, 1990)

doba Stanislava Tuksara, urednika struke Glazba u *Hrvatskoj enciklopediji* (sv. 1-11, Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 1999-2009).

¹³ Nazivi institucije: Leksikografski zavod FNRJ (od 1950), Jugoslavenski leksikografski zavod (od 1962), Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža« (od 1984), Leksikografski zavod Miroslav Krleža (od 1991).

¹⁴ Miroslav KRLEŽA (ur.): *Enciklopedija Jugoslavije*, sv. 1-8, Zagreb: Leksikografski zavod FNRJ, 1955-1971.

¹⁵ J. ANDREIS (ur.): *Muzička enciklopedija*, sv. 1, 1958; sv. 2, 1963.

¹⁶ K. KOVAČEVIĆ (ur.): *Muzička enciklopedija*, sv. 1, 1971; sv. 2, 1974; sv. 3, 1977.

¹⁷ K. KOVAČEVIĆ (ur.): *Leksikon jugoslavenske muzike*.

¹⁸ Pavao CINDRIĆ (ur.): *Hrvatsko narodno kazalište 1894–1969*, Zagreb: Izdavačko knjižarsko poduzeće Naprijed, Hrvatsko narodno kazalište, 1969.

¹⁹ Jurij Vsevolodovič KELDYŠ (ur.): *Muzikal'naja enciklopedija*, sv. 1, Moskva: Sovjetskaja enciklopedija, 1973; sv. 2, 1974.

²⁰ Friedrich BLUME (ur.): *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, sv. 16, Kassel – Basel – Tours – London: Bärenreiter, 1979.

²¹ Stanley SADIE (ur.): *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, sv. 20, London: Macmillan Publishers Limited, 1980.

²² Krešimir KOVAČEVIĆ: *Hrvatski kompozitori i njihova djela*, Zagreb: Naprijed, 1960.

²³ K. KOVAČEVIĆ: *Muzičko stvaralaštvo u Hrvatskoj 1945–1965*.

²⁴ K. KOVAČEVIĆ: *Društvo skladatelja Hrvatske 1945–1985. Stvaralaštvo – Akcije*.

²⁵ Krešimir KOVAČEVIĆ: *Glazbenici*, Ljubljana: Cankarjeva založba, 1988; *Glazbenici*, Ljubljana – Zagreb: Cankarjeva založba, Nakladni zavod Matice hrvatske, 1990.

Leksikonska izdanja u kojima je Kovačević suradnik i jedan od urednika
Jugoslovenska glasbena dela,²⁶ 1980.
Hrvatsko društvo skladatelja 1945.–1995,²⁷ 1995.

2. Leksikon jugoslavenske muzike – kreiranje projekta, opis i koncepcija izdanja

S akumuliranim leksikografskim iskustvom na različitim izdanjima tijekom dvadesetak godina, a osobito s iskustvom glavnoga urednika 2. izdanja *Muzičke enciklopedije*²⁸ kojoj je realizacija bila pri kraju, Kovačević je osmislio projekt novoga leksikona i ponudio ga Jugoslavenskom leksikografskom zavodu. U dopisu koji je u siječnju 1977. uputio Znanstvenom vijeću iznio je ujedno i njegovu osnovnu koncepciju: »Slobodan sam predložiti Znanstvenom vijeću JLZ da u svoja izdanja uvrsti *Leksikon jugoslavenske muzike* prve takve knjige kod nas, za kojom se već odavno osjećala velika potreba i među muzičarima i među ljubiteljima glazbe. Za razliku od *Muzičke enciklopedije*, gdje je izvršena stroga selekcija natuknica, jer su se jugoslavenski muzičari našli na istim stranicama s najvećim genijima prošlosti i sadašnjosti, u Leksikonu bi ušao još niz imena, posebno iz najmlađe generacije, a bili bi obrađeni pojmovi i oblasti koji tamo nisu našli mjesta (muzička povijest većih gradova, muzička pedagogija, zabavna glazba, folklorni instrumenti i dr.). No, Leksikon se od Enciklopedije ne bi razlikovao samo po većem broju članaka, nego i po načinu obrade, tj. težište kod biografskih članaka bilo bi na djelima i općoj karakteristici stvaralaštva, a bili bi izostavljeni svi suvišni biografski podaci o školovanju i službovanju. Uz članke se ne bi donosio potpuni popis djela, već samo najvažnijih, a ne bi se navodila ni literatura.«²⁹ Takva se predložena koncepcija Leksikona u konačnici kasnije i realizirala. U nastavku svojeg dopisa Kovačević navodi tematske skupine predviđenih članaka i završava s projekcijom plana izrade: »Rad na *Leksikonu jugoslavenske muzike* mogao bi započeti odmah nakon izlaska iz štampe III. sveska *Muzičke enciklopedije*. Do ljetnih bi godišnjih odmora bio izvršen izbor republičkih urednika i drugih suradnika, koji bi predložili alfabetar (na temelju preporuka glavnog urednika), tako da bi se do kraja godine sastavio definitivan alfabetar i dovršili svi pripremni radovi, kako bi 1978. godine odmah započela izrada članaka. Vjerujem da bi do kraja 1978. kompletan rukopis mogao biti predan u štampariju.«³⁰

²⁶ Akil KOCI – Krešimir KOVAČEVIĆ – Zija KUČUKALIĆ – Dragoslav ORTAKOV – Vlastimir PERIČIĆ: *Jugoslovenska glasbena dela*, Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1980.

²⁷ Krešimir KOVAČEVIĆ – Erika KRPAN (ur.): *Hrvatsko društvo skladatelja 1945.–1995*, Zagreb: Hrvatsko društvo skladatelja, 1995.

²⁸ K. KOVAČEVIĆ (ur.): *Muzička enciklopedija*, sv. 1, 1971; sv. 2, 1974; sv. 3, 1977.

²⁹ Spis pohranjen u centralnoj pismohrani Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža, Zagreb, arhivsko gradivo vezano uz *Leksikon jugoslavenske muzike*, Razni dokumenti, Fascikl 28.

³⁰ *Ibid.*

Začudno je kako je Kovačević kao iskusan leksikograf ponudio Znanstvenom vijeću tako nerealan rok za završetak leksikona. Leksikon je redakcijski bio dovršen tek sredinom 1983, a iz tiska je izašao 1984. godine, dakle punih pet godina kasnije nego što je Kovačević predložio u planiranju.

S druge strane, rok za izradu abecedarija uspio je realizirati prema predloženom planu, o čemu nalazimo izvješće koje je podnio Znanstvenom vijeću u siječnju 1978. U izvješću Kovačević piše kako se pri izradi abecedarija posebno »brinuo da odnos između pojedinih struka, kao i između republika (pokrajina) bude pravilan« te kako unutar 4044 predviđenih natuknica biografski članci zauzimaju oko 70% prostora, a svi ostali 30% (među njima je i »zabavna i pop muzika«). Navodi kako je od mnogih muzikologa i glazbenih pisaca iz cijele Jugoslavije dobio načelna pristanak na suradnju te da se s njima konzultirao u vezi abecedarija.³¹

Leksikon jugoslavenske muzike bio je inicijalno predviđen u jednom svesku, međutim, kako je građa tijekom izrade narasla, u dopisu iz lipnja 1983. godine Kovačević predlaže upravi Zavoda da se Leksikon objavi u dvama svescima jer bi zbog velikoga opsega (oko 1100 stranica) u tom obliku bio praktičniji za rukovanje.³² Leksikon je zaista i objavljen u dvama svescima (1. svezak A–Ma; 2. svezak Me–Ž) 1984. godine na ukupno 1182 stranice. Narastao je za gotovo 1000 natuknica više od broja koji je bio predviđen te u konačnici sadržava 5020 članaka (od toga 3362 biografska) s ukupno 140 000 redaka, 1448 slika (590 u boji) i 143 notna primjera.³³ U impresumu su uz glavnog urednika kao članovi uredništva navedeni mr. Engjell Berisha (prof. Akademije umjetnosti, Priština), dr. Zija Kučukalić (prof. Muzičke akademije, Sarajevo), Dušan Mihalek (muzički urednik Radio-Novog Sada), mr. Dragoslav Ortakov (prof. Fakulteta za Muzičku umjetnost, Skoplje), dr. Roksanda Pejović (prof. Fakulteta Muzičke umjetnosti, Beograd), Vlastimir Peričić (prof. Fakulteta Muzičke umjetnosti, Beograd), Manja Radulović-Vulić (prof. Muzičke akademije, Titograd), dr. Andrej Rijavec (prof. Filozofskog fakulteta, Ljubljana) i Ladislav Šaban (prof. Muzičke akademije, Zagreb).³⁴ Već iz tog popisa uočljivo je da je Leksikon u pravom smislu bio jugoslavenski jer su zastupljeni muzikolozi i glazbeni pisci iz svih republika i pokrajina tadašnje države. Ta se zastupljenost očituje i u popisu suradnika, navedenom također po abecednom redoslijedu na početku 1. sveska. Kovačević je za Leksikon okupio 117 suradnika (popis uključuje i članove uredništva kao suradnike), među kojima njih 50 iz Hrvatske (Zagreb, Osijek, Pula, Split, Rijeka), 25 iz Srbije (Beograd), 7 iz Vojvodine (Novi Sad), 2 iz

³¹ *Ibid.*

³² *Ibid.*

³³ Podatci iz propagandnih tekstova za promociju izdanja. *Ibid.*

³⁴ U impresumu su navedeni i stručna tajnica Krasna Panjkota, urednik za ilustracije Tonči Blagaić te autor korica i ovitka Ivan Gašpić.

Kosova (Priština), 14 iz Slovenije (Ljubljana, Maribor), 5 iz Crne Gore (Titograd, Kotor), 5 iz Makedonije (Skoplje) i 9 iz Bosne i Hercegovine (Sarajevo, Zenica).³⁵

Uvodni tekst koji u izdanju potpisuje Uredništvo (autor je zapravo Kovačević³⁶) donosi raspon vrsta natuknica: »U Leksikonu su obuhvaćene ove struke: kompozitori ozbiljne, zabavne i džez muzike, muzikolozi, muzički pisci, pedagozi i kritičari, instrumentalni i vokalni umjetnici svih smjerova, dirigenti, operni redatelji, baletni umjetnici, orkestri i komorni ansambli, profesionalni i amaterski zborovi, kulturno-umjetnička društva (pjevačka, folklorna, tamburaška), VIS-ovi, klappe i drugi sastavi. Posebna je pažnja posvećena umjetničkoj i narodnoj umjetnosti te, prvi put u nas, muzici u gradovima s razvijenom muzičkom tradicijom. Čitaoci će u Leksikonu naći podatke o smotrama i festivalima ozbiljne, zabavne i džez muzike, natjecanjima, nagradama, radiofoniji, muzičkoj periodici, narodnim instrumentima i plesovima, o gramofonskoj industriji, koncertnim uredima i drugim organizatorima muzičkih priredbi te o važnijim muzičkim djelima pojedinačno. U biografskim je člancima težište na općoj karakteristici stvaralaštva, odnosno djelovanju, a na kraju svakoga članka daje se kronološki pregled najvažnijih ostvarenja.«³⁷ Potonja opaska odnosi se na rubrike »Glavna djela« kod skladatelja, »Glavni spisi« kod muzikologa i glazbenih pisaca, »Glavne uloge« kod opernih pjevača, »Glavne režije« kod opernih redatelja i »Glavna libreta« kod libretista. Konceptijska je odlika Leksikona da se uz članke ne navodi literatura te da se članci ne potpisuju.³⁸

3. Abecedar natuknica za Leksikon jugoslavenske muzike

U pismohrani Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža sačuvan je *Abecedar natuknica za Leksikon jugoslavenske muzike*. Taj je izvor poslužio u ovom radu prvenstveno kao sredstvo za analizu procesa stvaranja *Leksikona*, pritom i uredničkih odluka, odnosno svega onoga što je u tiskanom *Leksikonu*, kao finalnom produktu, nevidljivo. *Abecedar natuknica* pokazao se kao zanimljivo i »živo« tkivo te svakako

³⁵ U arhivskom gradivu vezanom uz *Leksikon jugoslavenske muzike* (Razni dokumenti, Fascikl 28) sačuvani su spisi vezani za statistiku o suradnicima i po nekim drugim kriterijima. Primjerice, Opći odjel Zavoda u ožujku 1985. uputio je stručnim tajnicima svih edicija zahtjev da dostave podatke o vanjskim suradnicima kako bi mogli »izraditi Godišnji izvještaj znan.-istraž. organizacija – NIRO za 1984. godinu dostavljen od Republičkog zavoda za statistiku«. Stručna tajnica *Leksikona jugoslavenske muzike* Krasna Panjkota u travnju je odgovorila na taj dopis, navodeći kako je od ukupno 117 suradnika u *Leksikonu* njih 30 stalno zaposleno u visokoškolskim ustanovama, 21 u znanstveno-istraživačkim organizacijama, 49 u neprivrednim organizacijama i 1 u privrednim organizacijama; njih 36 ima znanstveno zvanje, a s obzirom na to da je očito zatražen i podatak prema kriteriju o spolu, navodi da je od ukupnog broja suradnika – »žena 42«.

³⁶ Prema arhivskom gradivu, Fascikl 28.

³⁷ *Leksikon jugoslavenske muzike*, sv. 1, /VII/.

³⁸ Iznimno su potpisani neki članci i to inicijalom imena i punim prezimenom u zagradi na kraju članka. Neki su od takvih primjera članci *Bugarštica* (J. Bezić) i *Cithara octochorda* (A. Vidaković).

vrijedna građa na osnovi koje se može pratiti kako se *Leksikon* gradi. Na prvotni zapis strojopisom slojevi podataka naknadno su se upisivali rukopisom, pri čemu se rabila crvena ili plava kemijska olovka, rjeđe i obična olovka,³⁹ odražavajući različite faze rada.

U prvoj fazi, *Abecedar natuknica* sadržavao je 410 strojopisom ispisanih stranica s popisom svih natuknica predviđenih za obradu u *Leksikonu*, od slova A do Ž, a ispred svake natuknice, također strojopisom, bilo je zabilježeno neko od slova H, SR, SL, BH, M, CG, K ili V, koje je označavalo tadašnju republiku ili pokrajinu iz koje je članak naručen, odnosno slovo J, koje je označavalo natuknicu koja se tiče cijele Jugoslavije. Te su stranice potom uvezane tako da je ona s popisom natuknica uvijek s lijeve strane i paginirana, dok je s desne strane uvijek prazna nepaginirana stranica, predviđena za bilješke. *Abecedar natuknica* uvezan je u dva zasebna dijela (oba u blijedo crveni platneni uvez): prvi dio obuhvaća slova A–LJ (str. 1-195), a drugi dio slova M–Ž (str. 196-410). Pojedina slova abecede odijeljena su zelenim listom papira.

Na strojopisom ispisanim popisima natuknica u sljedećoj se fazi rukopisom (crvena kemijska olovka) ispred natuknice dopisivalo ime suradnika (često u skraćenom obliku) od kojeg je tekst naručen. Potom, kako su članci pristizali u redakciju, tajnica je s lijeve strane natuknice rukopisom (plava kemijska olovka) upisala broj redaka,⁴⁰ ime autora koji je predao članak (ne podudara se nužno s imenom osobe od koje je natuknica naručena) i datum kada je članak preuzet. Tako možemo pratiti dinamiku rada i rekonstruirati da su članci stizali u redakciju u vremenskom rasponu od rujna 1978. do srpnja 1983. godine. Članci su prema redosljednosti pristizanja u redakciju dobivali svoj broj (stoga ti brojevi ne slijede abecedni redosljed natuknica), koji se upisivao na samom početku retka (plava kemijska olovka). Na desnoj nepaginiranoj stranici rukom su se dopisivale napomene (plava kemijska olovka, rjeđe obična olovka), koje ukazuju na poteze glavnoga urednika uglavnom vezane uz anulacije, odluke o autorstvu članka ili spajanju članaka u veće cjeline.

4. Kovačevićeve intervencije kao glavnog urednika na temelju Abecedara natuknica

4.1 Anulacije i naknadna uvrštenja novih natuknica

Listajući *Abecedar natuknica* na prvi je pogled uočljivo da su u procesu izrade *Leksikona* mnogobrojne predviđene natuknice anulirane (precrtane su crvenom ili plavom kemijskom olovkom). Najčešće su anulirane bez ikakvih dodatnih pojaš-

³⁹ Rukopis tajnice Krasne Panjkota, koja je upisivala podatke, vrlo je uredan i čitljiv.

⁴⁰ Pretpostavlja se da se ta brojka ne odnosi na broj redaka zaprimljenog nego na broj redaka uređenog, odnosno imprimiranog članka.

njenja ili napomena (primjerice: *Ivakić, Branimir; Konc, Andrija; Isusovački red; instrumentalna muzika; instrumenti, narodni; filmska muzika*). Iako se podrazumijeva da o anulacijama odlučuje glavni urednik te ih stoga nije bilo potrebno posebno označavati, ima i mnogobrojnih primjera gdje uz precrtanu natuknicu stoji eksplicitna napomena »anul. K. Kov.«. Treći je slučaj kad uz precrtanu natuknicu na desnoj nepaginiranoj stranici stoje i određene kratke napomene koje barem donekle objašnjavaju razlog zbog kojeg je neka natuknica anulirana. Najčešće se takve napomene odnose na nemogućnost obradbe natuknice (»autor nije imao podatke za članak«, »nema dovoljno podataka«) ili na suradnikovo nepoštivanje zadanih rokova (»prekasno je stiglo«), a ima i slučajeva kad su natuknice anulirane naprosto stoga što »autor nije napisao članak«. Prema *Abecedaru* za obradu su primjerice bili predviđeni scenografi, međutim, naknadnom uredničkom odlukom linearno su svi anulirani (»scenografi ne ulaze«),⁴¹ a vrsta natuknica koja je u najvećoj mjeri anulirana su natuknice o pojedinim djelima.

Mnogi primjeri anuliranih natuknica koje je možda ipak trebalo obraditi ukazuju na to kako se nije dovoljno unaprijed promišljalo o omjerima unutar pojedinih vrsta natuknica i o problemima koji uključuju temeljitija istraživanja, a mnoge su natuknice anulirane naprosto zbog nedostatka vremena. Očito je da je abecedarij postavljen preambiciozno u odnosu na zadane rokove u kojima je trebalo završiti *Leksikon*. Kovačević je nakon objavljivanja *Leksikona* u jednom tekstu napisao: »Možda su, uza sve nastojanje, neopravdano izostala poneka društva ili vrijedni pojedinci, ali bit će prilike da se takvi propusti poprave u drugom izdanju. Neka bude spomenuto i to da je redakcija, i bez svoje krivnje, često ostala bespomoćna u traženju podataka o pojedinim društvima i ustanovama, muzičarima i pojavama. Oglušili su se ponekad i suradnici, zauzeti drugim poslovima.«⁴²

S druge strane, mnogobrojne su se nove natuknice u tijeku rada naknadno uvrstile u *Abecedar*, u koji su se rukopisom (plava kemijska olovka) unosile u abecedni niz. »Suradnici su u toku skupljanja podataka za ediciju pronalazili nova imena, ustanove, društva i dr., koji zaslužuju da budu uvršteni u knjigu.«⁴³

Uobičajeno je da se pri izradi leksikonskih izdanja temeljni abecedarij neznatno korigira. Međutim, količina naknadno anuliranih i naknadno uvrštenih natuknica u ovom slučaju ukazuje na činjenicu da abecedarij inicijalno nije bio čvrsto postavljen i detaljno razrađen te da se on zapravo finalno oblikovao tijekom rada na *Leksikonu*.

⁴¹ U *Leksikonu* su obrađeni operni redatelji, što je svojevrsna posebnost abecdarija.

⁴² Iz teksta za Predgovor, neobjavljeni dio (arhivsko gradivo, Fascikl 28).

⁴³ Ulomak iz rukopisnog teksta K. Kovačevića (arhivsko gradivo, Fascikl 28). Neznatno izmijenjena verzija istog teksta je i objavljena (Krešimir KOVAČEVIĆ: *Leksikon jugoslavenske muzike*. Drukčiji način obradbe, *Oko*, 8 (1981) 229, 18).

4.2 Natuknice o pojedinim djelima

U jednom od svojih dopisa Kovačević piše: »Da bi knjiga imala karakter pravog priručnika, u nju su pojedinačno uvrštene i važnije kompozicije stvaralaca, tako da se mogu naći i po naslovu.«⁴⁴ Ta kategorija natuknica čini jednu od posebnosti ovog *Leksikona*. Izuzetno su kratke (2-4 retka) i u pravilu uz naslov sadržavaju samo informaciju o vrsti djela i sastavu (primjerice, kantata za bariton, mješoviti zbor i orkestar), ime skladatelja i autora teksta, mjesto i vrijeme praizvedbe ili godinu nastanka (u slučajevima kad djelo nije izvedeno), a nešto rjeđe javljaju se i djela bez ikakve datacije.

Već se spomenulo kako je u *Abecedaru* razvidno da je među anuliranim natuknicama upravo najviše onih o pojedinim djelima. Za obradu se očito bilo predviđeno mnogo više natuknica o skladbama nego što ih se u konačnici uvrstilo. Teško je pretpostaviti zbog čega ih se toliko anuliralo u tijeku izrade *Leksikona* jer razlog nije mogao biti nedostatak podataka o njima. U svakom slučaju, u ovoj skupini natuknica najviše dolazi do izražaja problem nedostatka čvrstih kriterija uvrštenja i stječe se dojam nasumičnog pristupa izboru djela.

Iako prevladavaju recentne skladbe, izbor tih natuknica ipak nije ograničen ni vremenskim ni stilskim okvirima, ni sastavom, ni žanrom. Uz djela skladatelja klasične glazbe, koja prevladavaju, nalazimo primjerice i natuknice za djela poput *Bilećanka*, revolucionarna pjesma, *Fala (Za vsaku dobru reč)*, kajkavska popevka i *Le v kup, uboga gmajna*, borbena pjesma za zbor, dok antologijska jazz skladba Miljenka Prohaske nije uvrštena u natuknicu *Intima*, u kojoj su se obradila istoimena različita djela triju skladatelja (Miloje Milojević, Jakov Gotovac, Aleksandar Obradović).

Kovačević je ovaj segment *Leksikona* očito zamislio preopširnim, a tijekom rada njegova inicijalna ideja o izdanju koje bi imalo »karakter pravog priručnika« s naslovima djela postepeno se raspršila i zapravo utopila u ostaloj građi.

4.3 Spajanje manjih članaka u veće cjeline

U procesu izrade *Leksikona* abecedarij se korigirao i u smislu spajanja manjih članaka u veće cjeline. Ta naknadna odluka o uklapanju manjih članaka u veće makropedijske (u kojima su cjeline podijeljene po bivšim republikama), a da se pritom u abecednom nizu natuknica ne uvede uputnica s manjeg na veći članak, najposebnija je značajka Kovačevićeva uredničkoga rukopisa koja se može prepoznati u *Abecedaru natuknica*.

Primjerice, natuknice o pojedinim glazbenim školama, akademijama i fakultetima, koje su u *Abecedaru* inicijalno predviđene kao zasebne cjeline, u *Leksikonu* su

⁴⁴ *Ibid.*

obrađene u makropedijskom članku Školstvo. Uz natuknicu *Radiofonija. Hrvatska* u *Abecedaru* stoji napomena: »Ulaze u ovaj čl. i posebno napisane nat.: Gudački kvartet Radio-Zgb, Klav. trio Radio-Zgba, Kom. ork. Radio-Zgba, Plesni ork. RTV Zgb.« Na isti su se način svi ansambli radijskih i TV postaja drugih republika, za koje se prema *Abecedaru* predvidjelo da se obrade kao zasebne natuknice, naknadnom uredničkom odlukom obradili unutar velikog preglednog članka *Radiofonija*. Pritom nazivi pojedinih ansambala u *Leksikonu* nisu navedeni u abecednom nizu natuknica s uputnicom na članak *Radiofonija* (iznimka su Džez-orkestar RTV Beograd i Zagrebački simfoničari RTV) nego je to riješeno na način da se nazivima natuknica koje zapravo označavaju vrstu, a ne naziv ansambla pri radijskim i TV postajama (Plesni orkestri, Simfonijski i komorni orkestri, Tamburaški orkestri i Zborovi) upućuje na članak *Radiofonija*.

4.4 Odabir uputnica

Odabir uputnica odražava promišljanje o detaljima koji pridonose preglednosti i praktičnosti pri korištenju *Leksikona*. Iako je u *Abecedaru* natuknica uz neke uputnice navedeno Kovačevićevo ime, uz neke su navedena imena drugih suradnika koji su ih predložili, a uz neke pak uopće nije navedeno tko ih je predložio, ovdje se donosi popis svih uputnica stoga što je o njihovu uvrštenju konačnu odluku donio Kovačević kao glavni urednik. Popis je načinjen temeljem usporedbe *Abecedara natuknica* i samoga *Leksikona* kako bi se dobio uvid u realno stanje o tome koje su uputnice otisnute u izdanju.⁴⁵ Ovdje se nisu uzele u obzir uputnice koje se javljaju unutar pojedinih članka jer sadržajno imaju drugačiji smisao te stoga nisu predmet razmatranja, nego su se uzele samo one koje se javljaju u abecednom nizu natuknica.

Popis ukazuje na činjenicu kako, s obzirom na obim cjelokupne građe, u *Leksikonu jugoslavenske muzike* ima izrazito malo uputnica. Iako je odluka da se *Leksikon* ne opterećuje velikim brojem uputnica uglavnom opravdana, njihovo pretjerano reduciranje, osobito u slučajevima uklapanja manjih članka u veće cjeline, u konačnici može dovesti do težeg snalaženja u građi. Sagledan u cjelini, ovaj odabir uputnica odražava i određene nedosljednosti. S jedne strane, neke su se neophodne uputnice izostavile, a s druge strane, neke od onih koje su uvedene ne doimlju se sasvim opravdanima te se općenito može zaključiti kako ovaj segment abecedarija nije detaljno razrađen.⁴⁶

⁴⁵ Naknadnom je provjerom također utvrđeno kako svaka od tih uputnica zaista upućuje na neki članak u *Leksikonu*, odnosno nije se dogodio nijedan propust, kakvih se ponekad nalazi u leksikonskim ili enciklopedijskim izdanjima, da se nekom uputnicom upućuje na nepostojeći tekst.

⁴⁶ Popis uputnica u *Leksikonu jugoslavenske muzike*: **ALGAROTI-UDINA, Nikola** → *Uđina Algarotti, Nikola*; **BOSSINENSIS, Franciscus** → *Bosanac, Franjo*; **BUBANJ 2. Veliki b.** → *Tapan*; **BUREVE-**

5. Autorski članci Krešimira Kovačevića u Leksikonu jugoslavenske muzike

5.1 Proces utvrđivanja autorstva

U arhivskom gradivu vezanom uz *Leksikon jugoslavenske muzike* u pismohrani Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža nije pronađen popis Kovačevićevih autorskih natuknica. S tim u vezi pronađen je jedino tekst koji je u veljači 1985. napisala stručna tajnica Krasna Panjkota, rezimirajući njegovu suradnju vjerojatno za potrebe nekog izvješća u Zavodu: »Prof. Krešimir Kovačević je pored imprimatura i ostalih poslova glavnouredničkih za *Leksikon jugoslavenske muzike* napisao veliki broj članaka. Za hrvatsku muziku gotovo sve kompozitore, dirigente, muzikologe, školstvo, natuknice iz povijesti, itd. Natuknice iz ostalih republika koje nisu napisali njihovi autori (posebno iz BiH). Takodjer je redigirao sve tekstove koje su napisali vanjski suradnici. Isto tako je i preveo tekstove sa slovenskog, naime, svi slovenski autori su pisali na slovenskom. P. s. Umjesto popisa natuknica i ostalog zaduženja.«⁴⁷

Za pokušaj rekonstrukcije toga popisa inicijalno je poslužio *Abecedar natuknica*, koji se isprva doimao pouzdanim izvorom za dobivanje uvida u autorski prinos Krešimira Kovačevića u *Leksikonu*. Njegovo ime javlja se u *Abecedaru* u oblicima *K. Kovačević*, *K. Ko.* ili *K. Kov.*, i to u raznim slučajevima:

- *Primjer 1*: ime mu je navedeno ispred i iza natuknice. To bi trebalo značiti da je članak od njega naručen te da ga je on i napisao.
- *Primjer 2*: ispred natuknice je ime nekog drugog autora i to je ime prekriveno, a iza natuknice naveden je Kovačević. To bi trebalo značiti da suradnik od kojeg je članak naručen ili nije poslao članak ili članak koji je poslao nije bio zadovoljavajući pa je Kovačević napisao novi članak.

SNIK → *Vesnik bure*; DE SANTI, **Christina** → *Stanković, Ljubica*; DE SARNO-SAN GIORGIO, **Dionisio** → *Sarno-San Giorgio, Dionisio de*; DRAŠKOVIĆ, **Milimir** → *Opus 4*; DŽEZ-ORKESTAR RTV BEOGRAD → *Radiofonija. Srbija*; ĐOKIĆ, **Filip** → *Djokić, Philippe*; FAULEND-HEFERER → *Heferer*; GALER-PEC, **Marika** → *Pec-Galer, Marika*; GRGIČEVIĆ, **Atanasije** → *Jurjević, Atanasije*; ISTARSKA LJESTVICA → *Hrvatska. Narodna muzika*; JAZZ → *Džez*; JUGOSLAVENSKI JAZZ-FESTIVAL BLED → *Međunarodni jazz-festival Ljubljana*; KANTADURI, **dalmatinska klapa** → *Jedinstvo*; KONCERTNA DIREKCIJA SLOVENIJE → *Koncertna poslovica Ljubljana*; LAZAROV, **Miodrag** → *Opus 4*; LJUBLJANSKI BAROKNI TRIO → *Barokni kvartet*; MOTOVUNJANIN, **Andrija** → *Antico, Andrea*; PEVSKI ZBOR JA SREČKO KOSOVEL → *Srečko Kosovel*; PLESNI ORKESTRI RTV → *Radiofonija*; RADOJE DAKIĆ, **KUD** → *Zahumlje*; RUBIDO-ERDŐDY, **Sidonija** → *Erdődy*; SANDŽAKOVSKI, **Krstan** → *Kalistrat, Zografski*; SAVIĆ, **Miroslav** → *Opus 4*; SIMFONIJSKI I KOMORNI ORKESTRI RTV → *Radiofonija*; SIRIŠČEVIĆ, **Nada** → *Ruždjak, Nada*; TAMBURAŠKI ORKESTRI RTV → *Radiofonija*; TOŠIĆ, **Vladimir** → *Opus 4*; TUPAN → *Tapan*; VOJVODANSKA FILHARMONIJA → *Novosadska filharmonija*; ZAGREBAČKI MUZIČKI BIENNALE → *Muzički biennale Zagreb*; ZAGREBAČKI SIMFONICARI RTV → *Radiofonija*; ZBOROVI RTV → *Radiofonija*.

⁴⁷ Spis pohranjen u centralnoj pismohrani Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža, Zagreb, arhivsko gradivo vezano uz *Leksikon jugoslavenske muzike*, Razni dokumenti, Fascikl 28.

- *Primjer 3*: ispred natuknice je ime nekog drugog autora i to ime nije prekríženo, a iza natuknice naveden je Kovačević. Osim ako ne postoji neka eksplicitna napomena (primjerice, »čl. iz ME«, odnosno članak preuzet iz 2. izdanja *Muzičke enciklopedije*⁴⁸), u ovim slučajevima nije jasno tko je autor članka.
- *Primjer 4*: ispred i iza natuknice je ime nekog drugog autora ili više njih, a u napomenama je eksplicitno navedeno da je Kovačević autor (primjerice, »prof. Kovačević napisao novi članak«⁴⁹).

Budući da je za mnoge natuknice bilo nejasno tko im je autor (osobito u *Primjeru 3*), temeljem napomene »čl. iz ME« izvršena je provjera, odnosno usporedba jednog od takvih članaka s onim objavljenim u 2. izdanju *Muzičke enciklopedije*. Pokazalo se da se radi o istom članku, a koji u *Muzičkoj enciklopediji* potpisuje neka treća osoba.⁵⁰

Slijedom toga, svi članci koji bi se temeljem *Abecedara natuknica* mogli pripisati Kovačeviću (*Primjeri 1-4*) dovedeni su u pitanje. Ispostavilo se da je *Abecedar* nepouzdan, dvosmislen i nedosljedan te da u mnogim slučajevima navodi na potpuno krive atribucije kad je Kovačević u pitanju.⁵¹ Nije jasno zašto se u *Abecedaru natuknica* tako postupilo. Možda je tajnica smatrala da nije potrebno voditi detaljniju evidenciju, odnosno, možda je jednostavno po inerciji upisivala Kovačevićovo ime kao urednika na mjestu gdje očekujemo da bude naveden kao autor, ne upisujući pritom dodatna pojašnjenja.

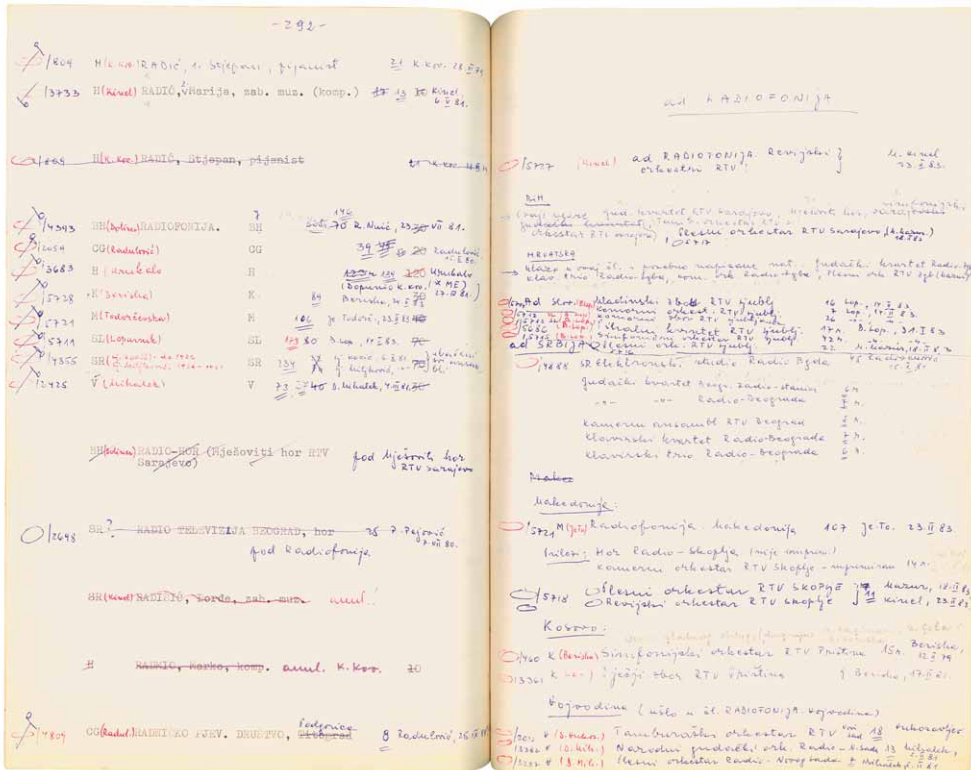
Kako bi se utvrdilo realno stanje o njegovu autorskom prinosu, pristupilo se provjeri svake pojedine natuknice metodom usporedbe članaka iz 2. izdanja *Muzičke enciklopedije* s člancima tiskanim u *Leksikonu jugoslavenske muzike*. Pritom su se uzeli u obzir samo oni članci koji su u *Muzičkoj enciklopediji* potpisani. Manji broj kraćih članaka koji ondje nije potpisan nije mogao poslužiti za utvrđivanje autorstva (budući da abecedarij za to izdanje nije sačuvan u pismohrani Leksikografskog zavoda)

⁴⁸ Vidi bilj. br. 2.

⁴⁹ Jedna od takvih napomena stoji, primjerice, uz natuknice *Eisenhuth*, *Duro* i *Eisenhuth, Josip*, koje su bile naručene od Milana Nagyja, te uz natuknicu *Festival tamburaške glazbe Jugoslavije*, koja je bila naručena od Julija Njikoša.

⁵⁰ Neki su od takvih primjera iz *Muzičke enciklopedije* preuzeti članci *Bugarštica Jerka Bezića*, koji je u *Leksikonu jugoslavenske muzike* iznimno i potpisan uz članak (u *Abecedaru* pak uz taj članak stoji Kovačevićovo ime), *Cithara octochorda Albe Vidakovića*, koji je također potpisan uz članak u *Leksikonu* (iz *Abecedara* bi se, krivo, moglo protumačiti kako je članak, naručen od Marije Kuntarić, napisao Kovačević), članak *Gradišćanskohrvatska muzika Josipa Andrića*, koji je u *Leksikonu* u cijelosti prenijet kao članak *Gradišćanski Hrvati* (u *Abecedaru* uz taj članak stoji Kovačevićovo ime), članak *Muzički časopisi u Jugoslaviji. Slovenija* Dragotina Cvetka i Andreja Rijavca, koji je u *Leksikonu* prenijet kao članak *Časopisi. Slovenija* (u *Abecedaru* uz taj članak također stoji Kovačevićovo ime) itd.

⁵¹ U nekom drugom radu bilo bi korisno donijeti popis autora svih ostalih natuknica u *Leksikonu jugoslavenske muzike*. U tom bi slučaju trebalo uzeti u obzir činjenicu da *Abecedar natuknica* nije sasvim pouzdan izvor za utvrđivanje autorstva te bi za točniji popis također bilo potrebno primijeniti metodu usporedbe članaka s onima objavljenima u drugom izdanju *Muzičke enciklopedije*, kao i konzultirati arhivsko gradivo u pismohrani Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža.

Stranice iz Abecedara natuknica za Leksikon jugoslavenske muzike (pismohrana Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža, Zagreb)

te su takvi članci, ako uopće, potpisani šifrom R. (Redakcija), izuzeti s Kovačevićeva autorskog popisa, iako nije isključeno da je neke možda ipak napisao. Članci kojih nema u *Muzičkoj enciklopediji*, a navedeni su kao u *Primjeru 1 i 2* u *Abecedaru natuknica*, smatrali su se novim autorskim člancima te su uvršteni u popis njegovih priloga. Ako nisu bile popraćene nekom napomenom, natuknice iz *Primjera 3* nisu se uzete u obzir jer se nije sa sigurnošću moglo utvrditi tko je im je autor.

Takva je analiza, osim realnijim popisom Kovačevićevih autorskih članaka,⁵² rezultirala i dodatnim popisom, a to je popis drugih autora čiji su članci preuzeti iz *Muzičke enciklopedije*, o čemu nema traga, odnosno gotovo nikakvih napomena u *Abecedaru natuknica*.⁵³

⁵² Moguće je da su u konačnici, zbog nedostatka nedvojbenih izvora, u popisima u Prilozima 1-4 neki autorski članci izostavljeni, a poneki možda i pogrešno atribuirani.

⁵³ Jedna od rijetkih eksplicitnih napomena je, primjerice, uz natuknicu *Skjavić, Julije*: »čl. iz ME – autor prof. Andreis!«

U jednom od dopisa u kojem opisuje izdanje Kovačević je napisao kako su svi »članci izvorno pisani za *Leksikon* i samo su izuzetno preuzeti tekstovi iz *Muzičke enciklopedije*«. ⁵⁴ Međutim, metodom usporedbe ustanovilo se kako je Kovačević preuzeo popriličan broj članaka iz *Muzičke enciklopedije*, osobito vlastitih, ali i članaka drugih autora. Taj je postupak donekle i razumljiv s obzirom na činjenicu da je između objavljivanja ovih dvaju izdanja prošlo svega nekoliko godina, pa većinu već postojećih članaka u *Muzičkoj enciklopediji* nije ni bilo potrebno mijenjati, nadopunjavati ili ažurirati. Kovačević je kao glavni urednik 2. izdanja *Muzičke enciklopedije* dobro poznao građu s kojom je raspolagao. Konačno, možda je baš stoga tako suvereno ponudio Zavodu realizaciju novog leksikona u kratkom roku. Iz korpusa *Muzičke enciklopedije* izdvojio je i upotrijebio većinu istih tekstova, sada u drugom kontekstu, u drugačijoj dispoziciji građe kojoj je temelj nacionalna komponenta. Problematična je jedino njegova potreba za isticanjem »izvornosti« članka u *Leksikonu*.

5.1 Članci drugih autora preuzeti iz *Muzičke enciklopedije*

Ako se uzmu u obzir svi slučajevi navođenja Kovačevićeva imena u *Abečedaru natuknica*, otkriva se da se ondje za oko 170 članaka može pogrešno protumačiti da su njegovi, a zapravo se radi o člancima drugih autora preuzetim iz *Muzičke enciklopedije*. Većina ih je doslovno preuzeta, dok je samo u manjem broju članaka Kovačević nezatno urednički intervenirao (primjerice, popis djela iz članka u *Muzičkoj enciklopediji* pretvorio je u tekst u članku u *Leksikonu*) ili je pak ažurirao članak novim podacima.

Jedan dio autora čiji su tekstovi preuzeti (Ivona Ajanović-Malinar, Josip Andreis, Jerko Bezić, Dragotin Cvetko, Stana Đurić-Klajn, Vladimir Fajdetić, Ivan Ivančan, Zija Kučukalić, Dragoslav Ortakov, Roksanda Pejović, Andrej Rijavec, Mirjana Škunca, Andrija Tomašek, Ana Urukalo, Milica Zajcev) naveden je u popisu suradnika u *Leksikonu jugoslavenske muzike* te stoga krive atribucije u *Abečedaru*, koji je ionako interni radni dokument, u autorskom smislu ne predstavljaju problem. Kovačević je stare tekstove ovih autora preuzeo iz *Muzičke enciklopedije* vjerojatno stoga što nove tekstove nisu poslali na vrijeme ili stoga što je procijenio da su tekstovi dobri i da nema potrebe za pisanjem nove verzije članka.

Metodom usporedbe članaka otkrivena je međutim i jedna druga velika skupina autora čiji su članci preuzeti iz *Muzičke enciklopedije*, a da pritom nisu navedeni u popisu suradnika u *Leksikonu jugoslavenske muzike*. To su autori: Josip Andrić, Bojan Bujić, Mane Čučkov, Jelena Dopuđa, Ratko Đurović, Janez Höfler, Bojana

⁵⁴ Ulomak iz rukopisnog teksta Krešimira Kovačevića (arhivsko gradivo, Fascikl 28). Nezatno izmijenjena verzija istog teksta je i objavljena (K. KOVAČEVIĆ, *Oko*, 1981).

Ivančević, Gavro Jakešević, Erika Krpan, Marija Kuntarić, Stanoja Lalošević, Višnja Manasteriotti, Niko S. Martinović, Bogdan Milanković, Jovan Milošević, Predrag Milošević, Vlado Milošević, Hubert Pettan, Mladen Pozajić, Cvjetko Rihtman, Božidar Širola, Slobodan Špirić, Mihovil Tomandl, Miodrag Vasiljević, Albe Vidaković, Milan Žepić i Vinko Žganec. Bez obzira na činjenicu što neki od njih u vrijeme tiskanja *Leksikona* više nisu bili među živima, teško je razumjeti razloge za tako nekorektan pristup u tretiranju autorstva. On se djelomično može opravdati činjenicom da su se ti članci prenijeli iz jednog u drugo izdanje Leksikografskog zavoda, koji raspolaže autorskim pravima. Unatoč tomu, ipak je trebalo uključiti i ove autore u popis suradnika. O preuzimanju tih članaka također uglavnom nema nikakvih tragova ni napomena u *Abečedaru natuknica*. To je iznimno zabilježeno u nekim slučajevima, ali opet samo djelomično.⁵⁵

5.2 Napomene uz popise autorskih članaka Krešimira Kovačevića

U popisima u *Prilozima 1-4* natuknice su grafički navedene kao i u *Leksikonu* (poštivao se bold i verzal). U zagradama s kosim crtama uz naslove djela navedeni su skladatelji, a uz nazive ansambala navedeni su podaci o vrsti ansambla. U okruglim zagradama donio se broj redaka pojedinog članka (brojka se nije preuzela iz *Abečedara natuknica* nego je to broj utvrđen prebrojavanjem redaka članaka u *Leksikonu*). Svrha mu je pokazati u kojoj se mjeri postigla ujednačenost u opsegu među sličnim kategorijama natuknica. Kako pojedini članci uz glavni tekst sadrže i rubriku glavna djela (kod skladatelja), glavni spisi (kod muzikologa i glazbenih pisaca), glavne uloge (kod pjevača) te glavne režije (kod opernih redatelja), prilikom prebrojavanja redaka to se uzelo u obzir te se uz takvu natuknicu prvo donio broj redaka glavnoga teksta, a kosom je crtom odvojen broj redaka koji se odnosi na djela, spise, uloge ili režije. Taj je podatak zanimljiv jer se u pojedinim slučajevima vide različiti omjeri i nedosljednosti u broju potonjih redaka u odnosu na broj redaka glavnoga teksta, ali i u odnosu na druge biografije, kao u slučajevima članaka *Zajc, Ivan ml.* (205/8) i *Žganec, Vinko* (48/67).

Jedina skupina natuknica u cijelosti izvorno napisana za *Leksikon jugoslavenske muzike* su natuknice o djelima. Kovačević je autor 401 natuknice o djelima s ukupnim opsegom od 1313 redaka (*Prilog 1*); napisao je gotovo sve natuknice o djelima hrvatskih skladatelja u *Leksikonu* te velikim dijelom i natuknice o djelima slovenskih skladatelja.

⁵⁵ Jedan je od primjera napomena uz članak *Vimer, Franjo*: »Urednik za Crnu Goru M. Radulović Vulić pisala da preuzmemo čl. iz ME.« Za članak je u *Abečedaru natuknica* bila zadužena Manja Radulović-Vulić, a preuzeo se članak iz *Muzičke enciklopedije*, koji ondje potpisuju Jovan Milošević i Ratko Đurović.

Prema količini autorskih natuknica slijedi skupina biografskih članaka, a koja je prema ukupnom zbroju redaka zapravo najopsežnija. Kovačević je autor 344 biografska članka sa sumarno 14 363 retka (*Prilog 2*). Uglavnom su to biografije hrvatskih skladatelja, reproduktivnih umjetnika, pedagoga, baletnih umjetnika i opernih redatelja. S jedne strane, biografije manjeg i srednjeg opsega koje je ranije napisao za *Muzičku enciklopediju* uglavnom je i preuzeo iz tog izdanja (u potpunosti, ili ih nadogradivši u rasponu od manjih do većih izmjena), a s druge strane, napisao je i jedan velik dio novih biografskih članaka za *Leksikon*. Najznačajniji su prinos u ovoj skupini članci s biografijama skladatelja o kojima je doduše već ili on ili neki drugi autor (najčešće Josip Andreis) pisao u *Muzičkoj enciklopediji*, ali je Kovačević za *Leksikon* napisao nove i znatno veće autorske članke. Među njima su članci *Bersa, Blagoje; Cipra, Milo; Devčić, Natko; Dobronić, Anton; Dugan Franjo; Gotovac, Jakov; Hatze, Josip; Horvat, Stanko; Kelemen, Milko; Kuljerić, Igor; Lhotka, Fran; Matetić Ronjgov, Ivan; Papandopulo, Boris; Parać, Ivo; Pibernik, Zlatko; Radica, Ruben; Sakač, Branimir; Slavenski, Josip; Šulek, Stjepan; Ulrich, Boris; Vidošić, Tihomil; Županović, Lovro*.

Kovačević je napisao i 50 natuknica, uglavnom izvornih, o raznim ansamblima, koje obuhvaćaju ukupno 851 redak (*Prilog 3*). U poseban popis stavljene su 34 autorske natuknice s ukupno 4203 retka (*Prilog 4*), koje, među ostalim, obuhvaćaju razne institucije, festivale, društva i gradove. U ovoj se skupini ističe članak *Hrvatska. Umjetnička glazba* s 1551 retkom, koji je ujedno najveći njegov autorski članak u *Leksikonu*. Zanimljivo je kako u ovom slučaju nije preuzeo velik članak od Josipa Andreisa iz *Muzičke enciklopedije*, nego je za *Leksikon* napisao novi. U ovoj su skupini zamjetni i njegovi veliki pregledni članci *Opera. Hrvatska* (717 redaka) i izvorno napisan članak *Zagreb* (474 redaka), koji zajedno s ranije navedenim velikim biografijama čine najdojmljiviji dio njegova autorskog prinosa u *Leksikonu*.

Popisi Kovačevićevih autorskih natuknica ukazuju na širok raspon vrsta i tema. Primarno je pisao članke o hrvatskoj glazbi, ali je napisao i znatan broj članaka s područja slovenske glazbe te iznimno i neke članke s područja drugih bivših republika. Opseg njegovih članaka kreće se u rasponu od malih (od 2 retka), srednjih (50-150 redaka), do velikih makropedijskih (1550 redaka). U konačnici, impresivan je zbroj svih članaka i redaka. Kovačević je u ovom *Leksikonu* autor ukupno 829 članaka i 20 730 redaka, što iznosi oko jednu šestinu ukupnog broja članaka i redaka. Uzimajući u obzir sva zaduženja koja je imao kao glavni urednik, to je, unatoč tomu što nisu svi tekstovi izvorno pisani za *Leksikon*, ipak znatan autorski prinos.

6. Zaključak

Koristeći arhivsko gradivo i *Abecedar natuknica* ovaj rad prati proces nastajanja *Leksikona jugoslavenske muzike*. Ta manje uobičajena, »indirektna« metoda analize uredničkih postupaka i *Leksikona* omogućila je pogled »iznutra« – pogled koji je otkrio više nesavršenosti i problema nego što se to moglo očekivati i nego što bi se to moglo vidjeti »izvana«. Odnosno, vjerojatno više nego što bi se to moglo razaznati analizirajući sam *Leksikon*. Metodom usporedbe članaka s onima u *Muzičkoj enciklopediji*, u segmentu Kovačevićeva autorskog prinosa otkriveno je kako je većim dijelom iz tog izdanja preuzeo vlastite članke (u cijelosti ili s neznatnim ažuriranjima), ali i da je mnoge zanemario i napisao nove i znatno veće članke, osobito u slučajevima biografija hrvatskih skladatelja.

Unatoč mnogim otkrivenim nedosljednostima i neizrađenosti te činjenici kako je priličan broj tekstova i drugih autora preuzet iz *Muzičke enciklopedije*, što se velikim dijelom može pripisati i kratkomu vremenu rada na *Leksikonu*, taj pogled »iznutra« istovremeno otkriva izniman Kovačevićev osobni angažman i u uredničkom i u autorskom smislu. U tom se procesu otkriva i stanovita hrabrost, kao i njegova velika pokretačka snaga i entuzijizam da se prihvati skupljanja, uređivanja i objedinjavanja ogromne, raznolike i teritorijalno raspršene građe u jedan tip leksikona, koji je u glazbenoj struci u nas od pionirskoga značaja.

Ostaje nam pitanje bi li *Leksikon* izgledao bitno drugačije da je bilo više vremena i da je Kovačević uspio malo bolje razraditi abecedarij, odnosno realizirati sve što je inicijalno zamislio.

U svakom slučaju, *Leksikon* je donio mnoge tada nove članke s različitih područja glazbenog života i time fiksirao građu koja bi nam danas velikim dijelom vjerojatno bila nedostupna ili bi bila izgubljena da nije ovdje zabilježena. Sadržava mnoge relevantne članke koji su i danas dragocjen izvor informacija, a osobita su mu vrijednost veliki makropedijski članci (*Nagrade, Školstvo, pojedini gradovi*), kojima je u velikom broju autor sam Kovačević. Budući da se do danas još nije pojavio noviji leksikon posvećen hrvatskoj glazbi, Kovačevićev *Leksikon jugoslavenske muzike* treba shvatiti kao jedan dobar i dragocjen temelj za nadogradnju. U tom smislu već je dao svoj obol kao solidna baza pri izradi abecedarija za glazbenu i baletnu struku u *Hrvatskom biografskom leksikonu*.⁵⁶

⁵⁶ *Hrvatski biografski leksikon*, sv. 1-8, Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 1984-2013.

PRILOZI:

*Prilog 1***Kovačevićeve autorske natuknice o djelima**

- ACCORDS (Akordi)** /S. Horvat/ (2)
ADAM I EVA, 1. /S. Bombardelli/ (3)
ADEL I MARA /J. Hatze/ (3)
ADELOVA PJESMA /I. Parać/ (3)
ALI SIJAJ, SIJAJ SONCE /P. Merkù/ (2)
ANALFABETA /I. Lhotka- Kalinski/ (2)
ANDRIJA ČUBRANOVIĆ /V. Bersa/ (2)
APOCALPYTICA /M. Kelemen/ (4)
APPASSIONATA /Z. Ciglič/ (3)
ARES-EROS /D. Božič/ (3)
ASSONANCE, 1-3 /D. Detoni/ (6)
AUBADE (Svitanje) /M. Cipra/ (2)
AUSSTRAHLUNGEN (Zračenja) /V. Globokar/ (2)
BABILONSKIEM NAD RIEKAMA /L. Sorkočević/ (3)
BALADA O JEDNOJ SREDNJOVJEKOVNOJ LJUBAVI /F. Lhotka/ (4)
BALADE PETRICE KEREMPUHA,
 1. /I. Lhotka-Klainski/ (5);
 2. /I. Kuljeric/ (3);
 3. /M. Kozina/ (2)
BALKANOFONIJA /J. Slavenski/ (4)
BAN LEGET /I. Zajc/ (3)
BARASOU (Balade de rats et de souris) /B. Sakač/ (4)
BARUN TRENK /S. Albini/ (3)
BAŠČANSKA PLOČA, 1. /K. Fribec/ (5);
 2. /S. Šulek/ (2)
BELA KRAJINA /M. Kozina/ (3)
BELA KRIZANTEMA /D. Božič/ (3)
BELLATRIX-ALLELUJA, 1-2 /B. Sakač/ (6)
BELLONA /V. Lisinski/ (2)
BEZ POVRATKA /B. Bjelinski/ (5)
BIJELE NOĆI /K. Fribec/ (3)
BILEČANKA /M. Apih/ (3)
BOHOR JE VSTAL /R. Gobec/ (2)
BOJE I KONTRASTI /B. Papandopulo/ (2)
BOJSIJSKA VJEŠTICA (Die Hexe von Boissy) /I. Zajc/ (5)
- BORBENA KANTATA** /E. Cossetto/ (3)
BOSANSKA RAPSODIJA /A. Dobronić/ (2)
BOSONOGA PLESAČICA /S. Albini/ (3)
BRIŽINSKI SPOMENIKI /J. Jež/ (4)
CANDOMBLÈ /B. Bjelinski/ (4)
CANTABILE /A. Dobronić/ (2)
CARROUSEL (Vrtuljak) /V. Globokar/ (3)
CITARA I BUBANJ (Neobični svatovi) /B. Širola/ (4)
COLLAGE SONORE /D. Božič/ (3)
CORRESPONDANCES (Podudaranja) /V. Globokar/ (2)
CREDO (Legenda o mojoj zemlji) /B. Papandopulo/ (4)
CRESKI KOPAČI /I. Brkanović/ (3)
CVIJETA /V. Bersa/ (2)
ČAKAVSKA SUITA /B. Papandopulo/ (4)
ČRNE MASKE /M. Kogoj/ (3)
ČAĆE MOJ /I. Matetić Ronjgov/ (3)
ĆIRIL I METOD
 (Život i spomen slavnih učitelja sv. braće Ćirila i Metoda) /B. Širola/ (4)
DALMARO /J. Gotovac/ (3)
DALMATINSKI DIPTIH /I. Brkanović/ (3)
DANDIN V VICAH /S. Osterc/ (3)
DAS ORCHESTER (Orkestar) /V. Globokar/ (4)
DEMON ZLATNE ULICE /K. Fribec/ (3)
DE PROFUNDIS /B. Leskovic/ (5)
DER ACHE TAG (Osmi dan) /S. Foretić/ (4)
DESETI BRAT /M. Polič/ (3)
DE VERITATE (O istini) /S. Šulek/ (2)
19 I 10 /R. Radica/ (3)
DIA... /N. Devčić/ (4)
DIANA NEMORENSIS /B. Sakač/ (3)
DIMNJACI UZ JADRAN /I. Tijardović/ (2)
DO FRAIG AMORS /J. Jež/ (3)
DOKTOR ATOM /B. Papandopulo/ (3)

- DORICA PLEŠE** /K. Odak/ (3)
DOUBLE PLAY /I. Kuljerić/ (2)
DUBRAVKA /J. Gotovac/ (7)
DUGME /I. Lhotka-Kalinski/ (3)
DUMA /B. Arnič/ (4)
DUŽIJANCA /J. Andrić/ (2)
DVA SCHERZA /J. Gotovac/ (3)
ĐAVO U SELU (F. Lhotka/ (3)
EKVILIBRI /M. Kelemen/ (2)
EKVINOCIJ /I. Brkanović/ (3)
EKVINOKIJ /M. Kozina/ (3)
ELUCUBRATOINS /D. Detoni/ (2)
ENFATICA /A. Dobronić/ (3)
EROICA /S. Šulek/ (2)
ERO S ONOGA SVIJETA /J. Gotovac/ (3)
EXODUS /J. Hatze/ (2)
EXTENSIO (Protežnost) /R. Radica/ (2)
FABLIAU /M. Kelemen/ (2)
FALA (Za vsaku dobru reč) /V. Paljetak/ (2)
FANTASIA RHAPSODICA /M. Bavničar/ (2)
FAUN /R. Matz/ (3)
FIGURAZIONI CON TROMBA /I. Kuljerić/ (2)
FLOREAL /M. Kelemen/ (2)
FOLK-SINFONIA /B. Ulrich/ (3)
FUNEBRE E TRIONFALE /A. Dobronić/ (3)
GALIJOTOVA PESEN /I. Matetić Ronjgov/ (2)
GAZELE /L. M. Škerjanc/ (2)
GITANJALI /B. Bjelinski/ (2)
GODEC /V. Ukmar/ (2)
GORAN /K. Baranović/ (3)
GORAN (Rkać) /A. Dobronić/ (3)
GORENJSKI SLAVČEK (Gorenjski slavuj) /A. Foerster/ (4)
GOSPOSVETSKI SEN /R. Savin/ (3)
GOZDNA SAMOTA /A. Lajovic/ (2)
GOZDOVI POJEJO (Šume pjevaju) /B. Arnič/ (2)
GRABANCIJAŠ /B. Širola/ (4)
GRAND-HOTEL (Menschen im Hotel) /B. Papandopulo/ (4)
GROB U ŽITU /S. Bombardelli/ (4)
GROZDANIN KIKOT /K. Fribec/ (6)
GRUDO MOTOVUNSKA /S. Zlatić/ (4)
HARMONIAE MORALES /J. Gallus/ (2)
HASANAGINICA, 1. /L. Šafranek-Kavić/ (3);
2. /M. Miletić/ (3)
HELOTI /I. Brkanović/ (3)
HERAKLO /B. Bjelinski/ (3)
HÉROS ET SON MIROIR, Le (Čovjek pred zrcalom) /M. Kelemen/ (3)
HLAPEC JERNEJ IN NJEGOVA PRAVICCA (Sluga Jernej i njegovo pravo), 1. /M. Bravničar/ (4);
2. /N. Hercigonja/ (2)
HOD PO MUKAH AMBROZA MATIJE GUPCA, ZVANOG BEG /I. Brkanović/ (4)
HOMMAGE À BACH /B. Papandopulo/ (2)
HOMMAGE À DO-MAJEUR /D. Detoni/ (2)
HRVATSKA KRONIKA /I. Lhotka-Kalinski/ (3)
IGRA RIJEČI /N. Devčić/ (4)
IGRE /Z. Pibernik/ (2)
ILOVA GORA /M. Kozina/ (3)
ILUZIJE /S. Osterc/ (3)
IMBREK Z NOSOM /K. Baranović/ (2)
IN MEMORIAM POETAE /B. Bjelinski/ (2)
INTERMEZZO /B. Papandopulo/ (3)
INTIMA, 2. /J. Gotovac/ (3)
ISTARSKA SUITA /N. Devčić/ (3)
ISTARSKE FRESKE /B. Papandopulo/ (5)
IZ KOMIČNE OPERE /S. Osterc/ (3)
JAMA, 2. /S. Horvat/ (3)
JA SAM JA /D. Savin/ (3)
JASNA /D. Stahuljak/ (2)
JAVNA PTICA /S. Bombardelli/ (3)
JELA /B. Adamović/ (3)
JELŠONSKI TONCI /A. Dobronić/ (3)
JUGOSLAVENKA /V. Lisinski/ (2)
K^a /R. Radica/ (2)
KAČJI PASTIR (Zmijski pastir) /P. Merkuš/ (3)
KAJ /R. Taclik/ (2)
KAMENIK /J. Gotovac/ (3)
KANTATA O ČOVJEKU /M. Cipra/ (4)

- KANTATA O KRVI I KAMENU** /Z. Pibernik/ (4)
- KANTATA ZA NJU (Cantate pour elle)** /I. Malec/ (3)
- KAPETAN NIKO** /J. Mandić/ (2)
- KARNEVAL** /A. Dobronić/ (3)
- KENTERVILSKI DUH** /B. Papandopulo/ (3)
- KEREMPUHOVA PESEM** /I. Lhotka-Kalinski/ (3)
- KINESKA PRIČA** /K. Baranović/ (3)
- KJE JE ZDAJ NAŠ OČKA** /P. Šivic/ (2)
- KLASIČNI VRT** /M. Ruždjak/ (2)
- KLEOPATRA** /D. Švara/ (2)
- KOLO BOLA** /S. Horvat/ (2)
- KOLO DRUGA TITA** /B. Papandopulo/ (2)
- KOMANDANT STANE** /K. Pahor / (3)
- KOMEDIJAŠ** /V. Bersa/ (3)
- KONAVOSKO PIROVANJE** /I. Brkanović/ (4)
- KONCERTANTNE IMPROVIZACIJE** /M. Kelemen/ (3)
- KONSTELACIJE** /M. Kelemen/ (2)
- KONJANIK** /E. Cossetto/ (3)
- KORACI** /N. Devčić/ (4)
- KORIOLAN** /S. Šulek/ (3)
- KORTESOVA VRNITEV (Kortesov povrat)** /P. Šivic/ (3)
- KRALJ MATJAŽ** /M. Bravničar/ (2)
- KRAPINSKI SUDEC** /M. Magdalenić/ (2)
- KRAŠKA SUITA** /A. Srebotnjak/ (2)
- KRIJES PLANINE** /I. Brkanović/ (39)
- KRIK** /S. Horvat/ (3)
- KRVAVA SVADBA** /K. Fribec/ (2)
- KSENIJA** /V. Parma/ (3)
- KURENT** /M. Bravničar/ (2)
- LABINSKA VJEŠTICA** /N. Devčić/ (3)
- LADARKE** /E. Cossetto/ (5)
- LA JOURNÉE D'UN BOUFFON** /U. Krek/ (4)
- LA MERDE DE SIÈCLE** /S. Foretić/ (3)
- LA VOIX DU SILENCE** /D. Detoni/ (2)
- LEDA** /M. Cipra/ (2)
- LEGENDA O PJESMI** /I. Lhotka-Kalinski/ (3)
- LEGENDA O POBJEDI** /R. Mulić/ (2)
- LEGENDE O DRUGU TITU** /B. Papandopulo/ (5)
- LEPA VIDA, 1.** /R. Savin/ (3);
- 2.** /V. Ukmar/ (2)
- LE V KUP, UBOGA GMAJNA** /R. Simonići/ (2)
- LIBERTAS** /B. Papandopulo/ (8)
- LICITARSKO SRCE** /K. Baranović/ (2)
- LIEBESTRAUM (Ljubavni san)** /S. Foretić/ (3)
- LIED (Pjev)** /I. Malec/ (3)
- LIKОВI I PLOHE** /D. Detoni/ (2)
- LIRSKI KVARTET** /J. Slavenski/ (4)
- LOPUDSKA SIROTICA** /S. Vilhar/ (3)
- LOVSKA SIMFONIJA (Lovačka simfonija)** /F. Gerbić/ (3)
- LŪK** /F. Lhotka/ (4)
- LUMINA** /I. Malec/ (2)
- LJUBAV DON PERLIMPLINA** /M. Belamarić/ (3)
- LJUBAV I ZLOBA** /V. Lisinski/ (2)
- LJUBLJANSKI AKVARELI** /E. Adamič/ (4)
- LJUBOVNICI** /D. Savin/ (3)
- MAČAK U ČIZMAMA** /B. Bjelinski/ (4)
- MAESTOSA** /A. Dobronić/ (3)
- MAJKA MARGARITA** /K. Odak/ (3)
- MAKETE** /I. Malec/ (3)
- MALA FLORAMYE** /I. Tijardović/ (2)
- MALENKOSTI** /M. Kogoj/ (2)
- MALO MANTINJADE V RIKE NA PALADE** /I. Matetić Ronjgov/ (4)
- MANTINJADA DOMAĆEMU KRAJU** /I. Matetić Ronjgov/ (3)
- MAŘENKA** /L. M. Škerjanc/ (2)
- MARKO POLO** /I. Tijardović/ (3)
- MASKA RDEČE SMRTI** /S. Osterc/ (3)
- MATI, 1.** /A. Dobronić/ (3);
- 2.** /M. Osterc/ (2)
- MATIJA GUBEC, 1.** /R. Savin/ (3);
- 2.** /I. Lhotka-Kalinski/ (3)
- MATI JUGOVIČEV** /M. Polić/ (3)
- MATRIX-SYMPHONY (Sinfonia da requiem)** /B. Sakač/ (2)
- MEDEA** /M. Osterc/ (3)

- MEDEJA /K. Fribec/ (2)
 MEDITATIONS SUR RE (**Meditacije na tonu D**) /M. Cipra/ (3)
 MEDVEDGRADSKA KRALJICA /L. Šafranek-Kavić/ (3)
 MELODIJE SRCA /J. Gregorc/ (2)
 MELUZINA /S. Foretić/ (4)
 MEMENTO /S. Šulek/ (2)
 MIKROSUITA /N. Devčić/ (2)
 MILA GOJSALIĆA /J. Gotovac/ (3)
 MINIATURES POUR LEWIS CARROLL (**Minijature za L. Carrolla**) /I. Malec/ (3)
 MIRJANA /J. Mandić/ (2)
 MISLAV /I. Zajc/ (3)
 MLADO LIŠĆE /B. Kunc/ (5)
 MOĆ VRLINE /J. Kuljerić/ (3)
 MOJ GRAD /K. Baranović/ (3)
 MOMCI NA BROD (**Mannschaft an Bord**) /I. Zajc/ (3)
 MORALIA /J. Gallus/ (2)
 MORANA /J. Gotovac/ (3)
 MORE /F. Lhotka/ (3)
 MOUVEMENT EN COULEUR (**Pokret u boji**) /I. Malec/ (2)
 MOUVEMENTS CONCERTANTS /U. Krek/ (2)
 MOUVEMENT SYMPHONIQUE /S. Osterc/ (2)
 MOZARTOVA SMRT /V. Bersa/ (2)
 MUKA GOSPODINA NAŠEGA ISUKRSTA /B. Papandopulo/ (4)
 MUKA I SMRT KRISTUŠOVA /B. Širola/ (3)
 MULTIPLE VISION /B. Ulrich/ (3)
 MUSICA SINE NOMINE (**Muzika bez slova**) /M. Cipra/ (3)
 MUZIKA ZA PRIJATELJE /B. Bjelinski/ (2)
 NA DOMAĆI GRUDI /B. Arnić/ (3)
 NA JURIŠ, 1. /M. Kozina/ (2);
 2. /K. Pahor/ (2)
 NA KUKU-JEZERU /S. Bombardelli/ (3)
 NA MAMIN GROBAK /I. Matetić Ronjgov/ (4)
 NA MORU /K. Baranović/ (4)
 NAPRIJED /A. Dobronić/ (3)
 NA PROPLANKU /I. Brkanović/ (3)
 NAPUŠTENE (**Abbandonate; Las Apasionadas**) /M. Kelemen/ (3)
 NAŠA VOJSKA /M. Kozina/ (2)
 NAŠ KANAT JE LIP (**Naša je pjesma lijepa**) /I. Matetić Ronjgov/ (3)
 NEVJESTA OD CETINGRADA /K. Baranović/ (4)
 NIKOLA ŠUBIĆ ZRINJSKI /I. Zajc/ (5)
 NINA /D. Švarak/ (2)
 NOCOJ, TOVARIŠI V NAPAD /P. Šivic/ (3)
 NOĆ NA UNI /J. Hatze/ (3)
 NON NOVA (**Ničeg novog**) /N. Devčić/ (2)
 NOTTURNO /B. Širola/ (3)
 NOVI STANAR (**Le nouveau locataire**) /M. Kelemen/ (3)
 NJEGOVO IME JE LEGENDA /R. Gobec/ (3)
 OBOE SOMMERSO (**Potopljena oboa**) /F. Parać/ (3)
 OBREŽJE PLESALK (**Obala plesačica**) /Z. Ciglič/ (3)
 OBROČ /M. Kozina/ (2)
 OCEAN /D. Švara/ (3)
 O DETEMORILKI MARIJI FARAR /P. Merkuš/ (4)
 OD KOLIJEVKE DO MOTIKE /Z. Grgošević/ (6)
 ODSEVI HAJAMOVIH STIHOV /J. Jež/ (4)
 OD TRIGLAVA DO VARDARA /J. Hatze/ (4)
 OGANJ (**Der Eisenhammer**) /B. Bersa/ (2)
 OKOLO ŽNJACKOGA VENCA /Z. Grgošević/ (4)
 OLUJA /S. Šulek/ (3)
 OMAGGIO – CANTO DALLA COMMEDIA /B. Sakač/ (2)
 OPOJNO POLETJE (**Grozdanim kikut**) /D. Škerl/ (3)
 OPSADNO STANJE (**Der Belagerungsstand**) /M. Kelemen/ (3)
 OPUS MUSICUM /J. Gallus/ (3)
 ORAL /I. Malec/ (2)

- ORANJE KRALJEVIĆA MARKA** /B. Papandopulo/ (3)
OSORSKI MISTERIJ /B. Papandopulo/ (4)
OSORSKI REKVIJEM /B. Papandopulo/ (4)
PADLIM /M. Kozina/ (2)
PAN /K. Baranović/ (3)
PARTITA SEFARDICA /E. Cossetto/ (3)
PARTIZANKA ANA /R. Simoniti/ (3)
PAZINSKA ZVONA /S. Zlatić/ (3)
PČELICA MAJA /B. Bjelinski/ (3)
PER ASPERA AD ASTRA (Borbom do pobjede) /B. Papandopulo/ (3)
PERSPEKTIVE /B. Ulrich/ (2)
PESEM O TITU /R. Simoniti/ (2)
PESEM PLANIN /B. Arnič/ (2)
PESEM SVOBODI /R. Gobec/ (2)
PETAR SVAČIĆ /J. Mandić/ (3)
PETER PAN /B. Bjelinski/ (3)
PINOCCHIO /B. Bjelinski/ (4)
PISTE /M. Ruždjak/ (2)
PJESMA GUSLARA /K. Baranović/ (2)
PJESMA O MOJOJ ZEMLJI /E. Cossetto/ (3)
PJESMA RADOVANJA I MILOŠTE /A. Dobronić/ (4)
PJESMA SNAGE I BOLA /A. Dobronić/ (4)
PJESMA SRODNIH DUŠA /A. Dobronić/ (2)
PJESME ČEZNUĆA /J. Gotovac/ (4)
PJESME MOJE MAJKE /J. Slavenski/ (4)
PJESME NEOSTVARENE LJUBAVI /A. Dobronić/ (4)
PJESME ZA BEZIMENU /B. Bjelinski/ (4)
PLAMENI VJETAR, 2. /S. Bombardelli/ (2)
PLES ČAROVNIC (Ples vještica) /B. Arnič/ (2)
PLES JUNAKA /I. Brkanović/ (2)
PLESNE METAMORFOZE /M. Bravničar/ (3)
POHUJŠANJE V DOLINI ŠENTFLORIJANSKI (Sablazan u dolini Šentflorijanskoj) /M. Bravničar/ (4)
POKLADNA NOĆ /A. Dobronić/ (3)
POMET, MEŠTAR OD ŽENIDBE /I. Lhotka-Kalinski/ (4)
PORAKA /T. Prošev/ (2)
PORIN /V. Lisinski/ (3)
POSLEDNJA ROŽICA /R. Gobec/ (3)
POSLEDNJA STRAŽA /R. Savin/ (4)
POSTOLAR OD DELFTA (Der Schuster von Delft) /B. Bersa/ (4)
POVODNI MOŽ /B. Arnič/ (2)
POVRATAK /J. Hatze/ (3)
POŽGANA TRAVA /L. Lebič/ (3)
PREOBRAZBE /D. Detoni/ (2)
PREŠEREN (Slovo od mladosti) /D. Švara/ (3)
PRIJENOS SV. DUJMA (La Traslazione di San Doimo) /J. Bajamonti/ (3)
PROTI MORJU /M. Kozina/ (3)
PRVI GRIJEH /I. Zajc/ (3)
PUTOVANJE /I. Lhotka-Kalinski/ (3)
RADOSTI MIĆE /T. Vidošić/ (4)
RESURRECTIONIS /B. Arnič/ (3)
RETROSPEKTIVE /B. Ulrich/ (2)
RIS-KOLO (Vražji krug) /J. Stahuljak/ (3)
RIZVAN-AGA /J. Gotovac/ (4)
ROBLJE IDE /N. Devčić/ (3)
ROMEO I JULIJA /K. Fribec/ (3)
RONA /B. Papandopulo/ (3)
ROŽENICE /I. Matetić Ronjgov/ (4)
SABLASTI /B. Bersa/ (2)
SAMORASTNIK /B. Arnič/ (4)
SAN U LOGORU /S. Bombardelli/ (4)
SANJE /L. Šafranek-Kavič/ (2)
SA SELA /J. Slavenski/ (3)
SELECTIONES QUAEDAM MISSAE /J. Gallus/ (3)
SIAL (Litosfera) /B. Sakač/ (6)
SIMFONIČNA ANTITEZA /M. Bravničar/ (3)
SIMFONIČNA RAPSODIJA /B. Arnič/ (4)
SIMFONIJA DELA (Simfonija rada) /B. Arnič/ (3)
SIMFONIJA JADRANA /K. Odak/ (3)
SIMFONIJA LJETA /B. Bjelinski/ (2)

- SIMFONIJA O MRTVOM VOJNIKU** /B. Sakač/ (4)
- SIMFONIJA ZA TALIJU** /B. Bjelinski/ (2)
- SIMFONIJSKE MUTACIJE** /I. Petrić/ (3)
- SIMFONIJSKI EPOS** /J. Slavenski/ (5)
- SIMFONIJSKO KOLO** /J. Gotovac/ (2)
- SINFONIA JUBILANS** /B. Bjelinski/ (2)
- SINFONIA VOCALIS** /B. Bjelinski/ (4)
- SJENE** /B. Širola/ (2)
- SKOLION** /M. Kelemen/ (2)
- SLAVČEK IN VRTNICA** /M. Stibilj/ (2)
- SLAVENSKA RAPSODIJA** /M. Cipra/ (2)
- SLAVOSLOVIJE (Laudamus)** /B. Papandopulo/ (3)
- SLOVENICA** /A. Srebotnjak/ (2)
- SLUGA JERNEJ** /K. Fribec/ (3)
- SMILJANA** /F. S. Vilhar/ (3)
- SNALTRENJA** /I. Brkanović/ (3)
- SONETI NESREČE** /B. Leskovic/ (7)
- SONETNI VENEC** /L. M. Škerjanc/ (3)
- SPLITSKI AKVAREL** /I. Tijardović/ (2)
- STANAC, 1.** /B. Širola/ (4); **2.** /J. Gotovac/ (2)
- STARA PESEM (Stara pjesma)** /V. Parma/ (4)
- STARI MLADIĆ** /T. Vidošić/ (2)
- STAROEGIPTOVSKE STROFE** /U. Krek/ (4)
- STOJANKA, MAJKA KNEŽOPOJKA** /B. Papandopulo/ (4)
- STOPE NA BIJELU SNIJEGU** /N. Devčić/ (3)
- STRAH** /S. Šulek/ (4)
- STRANAC** /S. Bombardelli/ (4)
- STRIŽENO-KOŠENO** /K. Baranović/ (3)
- STRUNE, MILO SE GLASITE** /J. Jež/ (2)
- SUB ROSA (U tajnosti)** /M. Kelemen/ (2)
- SUNČEV PUT** /M. Cipra/ (4)
- SUSTAJANJE** /R. Radica/ (2)
- SUTJESKA, 1.** /Z. PiBernik/ (2)
- SVOBODI NAPROTI** /D. Žebrè/ (2)
- ŠENTFLORIJANCI** /D. Savin/ (4)
- ŠEVA** /N. Devčić/ (3)
- TACHES (Mrlje)** /S. Horvat/ (2)
- TAKO JE GODEL KURENT** /I. Petrić/ (4)
- TEHARSKI PLEMIČI** /B. Ipavec/ (2)
- TEUTA** /B. Papandopulo/ (2)
- TITOV NAPRIJED** /K. Baranović/ (3)
- TLAKA** /M. Kozina/ (2)
- TOLMINCI (Tulminenses)** /M. Gabrijelčič/ (2)
- TOVARIŠ TITO** /P. Šivic/ (3)
- TRANSFIGURACIJE** /M. Kelemen/ (2)
- TRAUMDEUTUNG (Tumačenje snova)** /V. Globokar/ (3)
- TRÄUMEREI (Sanjarenje)** /S. Horvat/ (2)
- TRI KAVALIRA FRAJLE MELANIJE** /B. Papandopulo/ (3)
- TRIPČE** /D. Savin/ (5)
- TRIPTIHON** /I. Brkanović/ (4)
- TURCI SU SVEMU KRIVI** /M. Körbler/ (3)
- TURM-MUSIK** /B. Sakač/ (2)
- UDOVICA ROŠLINKA** /A. Dobronić/ (3)
- UMRANA** /B. Sakač/ (2)
- U POČETKU BIJAŠE RITAM** /B. Papandopulo/ (2)
- URH, GROF CELJSKI** /V. Parma/ (2)
- UZ MARŠALA TITA (Pesma o pesti)** /O. Danon/ (3)
- VARIA MELODIA (Čudna melodija)** /M. Kelemen/ (3)
- VEČER** /V. Lisinski/ (2)
- VELIKA MAŠA** /M. Gabrijelčič/ (2)
- VERONIKA DESENIŠKA** /D. Švara/ (3)
- VIBRACIJE** /K. Fribec/ (2)
- VIGOROSA** /A. Dobronić/ (4)
- VIKTOR HUGO – UN CONTRE TOUS (Jedan protiv svih)** /I. Malec/ (4)
- VLAST** /I. Lhotka-Kalinski/ (3)
- VOCATIF** /I. Malec/ (3)
- VOIE (trag, kolosijek)** /V. Globokar/ (3)
- VOJNA IN MIR (Rat i mir)** /B. Arnič/ (4)
- ZADNJI ADAM** /S. Šulek/ (3)
- ZAGREBU** /E. Cossetto/ (3)
- ZAPELJIVEC (Zavodnik)** /B. Arnič/ (2)
- ZAPISI O TITU** /E. Cossetto/ (5)
- ZELENI JURO** /E. Cossetto/ (5)
- ZEMLJO HRVATSKA (Lik moje puntarske domovine)** /I. Brkanović/ (3)

- ZLATOROG /V. Parma/ (3)
 ZLATO ZADRA (Škrinja sv. Šimuna) /I. Brkanović/ (3)
 Z MOJIH BREGOV, 1. /K. Baranović/ (3);
 2. /E. Cossetto/ (4)
 Z VLAKOM /B. Arnič/ (3)
 ŽETVA, 1. /Z. Grgošević/ (3);
 2. /B. Papandopulo/ (2)

Prilog 2

Kovačevićeve autorske biografske natuknice

- ADAMIĆ, Karlo (13)
 ADAMOVIĆ, Bela (Čepinski) (7)
 AJANOVIĆ, Ivona (9)
 ALBINI, Srećko (46)
 ALESANI, Jerolim (6)
 ANDREIS, Josip (211/24)
 ANDRIĆ, Josip (35/9)
 ANTICO (Anticho, De Antiquis, Antiquus, Antigo), Andrea (40)
 ANTIĆ, Branka (17)
 ANTONIĆ, Božidar (10/3)
 ASIĆ, Milo (21)
 ATANASIJEVIĆ, Slavka (Aloysia) (22)
 BARANOVIĆ, Krešimir (187)
 BAJAMONTI, Julije (82)
 BARBIERI, Marija (18)
 BAREŠIĆ, Ivan (6)
 BAŠIĆ (rođ. Lerch), Elly (37/23)
 BAŠIĆ, Nikola (20)
 BATUŠIĆ, Slavko (15)
 BEGOVIĆ, Milan (9)
 BELAMARIĆ, Miro (11)
 BERDOVIĆ, Vladimir (27)
 BERSA, 1. Blagoje (133/6);
 2. Vladimir (Vladoje) (14)
 BEZIĆ, Jerko (49/11)
 BILIĆ, Franjo (14)
 BILJAN, Mijo (13)
 BJELINSKI, Bruno (130/30)
 BOMBARDELLI, Silvije (85/9)
 BORČIĆ, Marija (22)
 BORENIĆ, Martin (10)
 BOSILJEVAC, Šandor (Aleksandar) (12)
 BOŽOVIĆ, Božidar (11)
 BRADIĆ, Zvonimir (18)
 BRAJŠA, Zoran (10)
 BRAJŠA-RAŠAN, Matko (16)
 BRKANOVIĆ, 1. Ivan (112/12);
 2. Željko (18/5)
 BRLIĆ, Andro Torkvat (7)
 BRUGNOLI, Sekundo (Secondo) (10)
 BUGARET-RIBAR, Marie-Thérèse (Marie) (10)
 BURIĆ, Marijan (10)
 CANIĆ, Josip (17)
 CATINELLI (Katinelli), Karlo (Carolus Maximilianus) (7)
 CENCIĆ, Maksimilijan (8)
 CINTOLESI, Ottavio (15)
 CIPCI, Kruno (17)
 CIPRA, Milo (195/12)
 CORONELLI, Pietro (Petar) (22)
 COSSETTO, Emil (90)
 ČAČKOVIĆ-VRHOVINSKI, Franjo Ksaver (8)
 ČANIĆ (udata Glassl), Regina (13)
 ČIŽEK, Ivo (11)
 DEČI, Josip (12)
 DEŠPALJ, 1. Šime (18);
 2. Pavle (27/3)
 DETONI, Dubravko (148/23)
 DEVČIĆ, Natko (152/13)
 DJOKIĆ, Philippe (19)
 DOBRIJEVIĆ, Petar (7)
 DOBRONIĆ, Antun (165/19)
 DOBRONIĆ-MAZZONI, Rajka (14)
 DRAGOVIĆ, Dušan (15)
 DUGAN, 1. Franjo st. (96/6);
 2. Franjo ml. (23);
 3. Čedomil (19)

- ĐURĐAN, Đurđa (udata Fučkar)** (12)
EBNER, 1. Ignacije Antun (10);
 2. Leopold Ignacije (24/2)
EISENHUTH, 1. Đuro (23);
 2. Josip (10)
FALLER, Nikola (37)
FARKAŠ, Milutin (17)
FILJAK, Ranko (22)
FIO, Dinko (20/6)
FIŠER, Ivana (12)
FLORSCHÜTZ, Josip (10)
FOTEZ, Marko (15)
FRANKOVIĆ, Dubravka (10/13)
FRANKOVIĆ, Sebastijan (15)
FRIBEC, Krešimir (56/10)
FRÖBE, Ivan (10)
FROMAN, 1. Maksimilijan Petrovič (11);
 2. Margareta Petrovna (28);
 3. Valentin Petrovič (8)
FURIĆ, Ivan (31)
GAŠPAROVIĆ, 1. Stanko (14);
 2. Ljubomir (9)
GAVELLA, Branko (32)
GLIGO, Nikša (20/5)
GORENŠEK, 1. Ivan (14);
 2. Julija (rođ. Legradić) (6)
GORITZ-PAVELIĆ, Mercedes (17)
GOTOVAC, 1. Jakov (199/13)
GRACIN, Juraj (15)
GRAKALIĆ, Milan (14)
GRAZIO, 1. Marija (6);
 2. Ferdo (10)
GRGOŠEVIĆ, Zlatko (48/7)
GÜRTEL, Dragan (18)
GUŠIĆ, Dora (23)
GUTSCHY, Alfons (9)
GVOZDIĆ, Pavica (24)
HABUNEK, Vladimir (Vlado) (23)
HAIBEL (Heibel), Petrus Jakob (13)
HARMOŠ, Oskar (32/4)
HATZE, Josip (113/11)
HENNEBERG, Ivan (10/8)
HEROVIĆ (Heroich), Josip (9)
HIRSCHLER (Hiršler, pseudonim Hirski), Žiga (18)
HOLEČEK, Bedřich (Miroslav) (12)
HOLUBOVA, Lujza (Alojzija) (13)
HONSA, Dragutin (Karel) (11)
HORVAT, Stanko (121/7)
HORYNA, Jaroslav (12)
HRAZDIRA, Cyril Metoděj (10)
HRELJANOVIĆ, Ivo (31)
HUDI, Paula (7/4)
HUDOVSKY, Zoran (42/11)
IVANČEVIĆ (rođ. Badalić), Bojana (16/4)
IVANIŠEVIĆ (rođ. Šilović), Ines (12)
IVANOVIĆ-AĆIMOVIĆ, Ivanka (7)
JANAČEK-BULJAN, Marija (12)
JANKOVIĆ, Eleonora (18/4)
JANKOVIĆ, Josip (21)
JANKOVIĆ, Slavko (17)
JANJANIN, Branka (13)
JANJČIĆ, Miroslav (9/7)
JARNOVIĆ, Ivan Mane (153/13)
JELIĆ, Vinko (139)
JELINČIĆ, Frano (10)
JEROLIMOV, Nikola (10)
JUNEK, Ćiril (Cyril) (17)
JURATOVIĆ, Josip (22)
JUST, Vilim (13)
KAISER, Carl (Dragutin) (10)
KALCINA, Ivan (12)
KAPKO-FORETIĆ, Zdenka (10)
KASTL, Sonja (10/7)
KAVUR, Josip (12)
KAZIĆ, Josip (14)
KAŽOTIĆ (Casottus, Gazotti), Augustin (33)
KELEMEN, Milko (226/20)
KEMPF, Davorin (31/8)
KIRIGIN, Ivo (76/9)
KIŠ, 1. Vojko (13)
KLAIĆ, Vjekoslav (19)
KLIMA, 2. Ljerka (10)
KLINČIĆ, Željko (6/4)
KLOBUČAR, 1. Berislav (21);
 2. Anđelko (39/4)
KLOBUČARIĆ, Dragutin (Karlo) (12)
KOKIĆ, Kazimir (11)
KOLARIĆ, Pajo (11)

- KOMADINA, Vojin** (132/11)
KORENIĆ, Jurislav (16/6)
KOŠEK, Franjo (František) (13)
KOVAČEVIĆ, 1. Krešimir (55/30)
KOZINOVIĆ, Lujza (19)
KRAMERŠEK, Josip (pseudonim **Josip Ivanić**) (12)
KRANJČEVIĆ, Vladimir (23)
KRENEDIĆ, Kazimir (14/4)
KRNIC, Boris (20/4)
KRPAN, Vladimir (29)
KULJERIĆ, Igor (210/15)
KUNC, Božidar (112/12)
KUNIČIĆ, Vinko (17)
KUNTARIĆ, Marija (10)
LANOVIĆ, Zlata (7/5)
LEDERER, Frano (14)
LHOTKA, 1. Fran (238/10);
 2. Ivo (umjetničko ime **L.-Kalinski**) (99/10);
 3. **Nenad** (13/7)
LININ, Aleksandar (45/18)
LISAC, Dragutin (15)
LISINSKI, Vatroslav (227/5)
LIVADIĆ (Wiesner), Ferdo (39)
LOVŠIN, Stana (12/5)
LUČIĆ, Franjo (48/6)
LUKAČIĆ, Ivan (176/9)
LUKAS, Maja (9)
LUKIĆ, Darko (29)
MAČEK, Ivo (57/5)
MAGDALENIĆ, Miroslav (62)
MAJER, 1. Mijo (13);
 2. **Milan** (46);
 3. **Maša** (11)
MAJER-BOBETKO, Sanja (9/7)
MALEC, Ivo (241/13)
MALETIĆ, 1. Ana (26/9);
 2. **Vera** (18/9)
MANASTERIOTTI, Višnja (13/8)
MANDIĆ, Igor (12)
MARAVIĆ, Milica (9)
MARKOVIĆ, 1. Vilim (36/3);
 2. **Zvonimir** (13/11);
 3. **Adalbert** (51/5)
MARTINČEVIĆ-LIPOVČAN, Jagoda (17)
MARTINIĆ, Jerko (14/4)
MARTINIS, Dragica (12/5)
MARTINOVIĆ, Boris (19)
MATETIĆ RONJGOV, Ivan (115/7)
MATIJEVIĆ, Pavao (17)
MATZ, 1. Rudolf (128/15)
MEDŘICKÝ, Franjo (František) (15)
MIDŽIĆ, Seadeta (16)
MIHOVILIĆ, Stanko (Šanto) (20)
MILANKOVIĆ, Bogdan (26)
MILER, Ferdo Ž. (12)
MILER, Željko (11)
MILETIĆ, Miroslav (73)
MILOŠIĆ, Veljko (17)
MITROVIĆ, 1. Andro (32)
MOHAČEK, Božidar (17)
MOSINA, Anton (11/7)
MUHVIC, Ivan (24)
MURADORI, 1. Tinka (17);
 2. **Silva** (6/3)
MURAI, 1. Jurica (28)
MURAT, Nada (17/8)
MUTAK, Vladimir (22)
NOVAK, Ambro (9)
NOVAK, Damir (10/3)
NOVAK, Mirko (11)
NOVAK, Viktor (32)
NOVAK, Vilko (42)
NJIKOŠ, Julije (35/8)
NJIRIĆ, Nikša (31/4)
ODAK, Krsto (130/10)
ORLOVA, Olga (8/5)
ORŠIĆ, Antun (11)
PAPANDOPULO, Boris (444/25)
PARAĆ, 1. Ivo (78/3);
 2. **Frano** (47/8)
PATAČIĆ, Adam (12)
PECKO, Nikola (8)
PEJAČEVIĆ, Dora (62/6)
PETRINJAK, Darko (16)
PETTAN, Hubert (53)
PIBERNIK, Zlatko (75/5)
PINTAR, Zvonimir (8/3)
PINTARIĆ, Fortunat (36)

- PISEK, Stjepan (Štefi) (20)
 POGORELIĆ, Ivo (33)
 POLIĆ, Inka (18/4)
 POMYKALO, 1. Ferdo (25);
 2. Josip (12)
 POŽGAJ, 1. Joža (Josip) (29/18)
 PREJAC, 1. Đuro (20)
 PRISTER, Bruno (20)
 PROCHÁZKA, Karel (7)
 RABADAN, Vojmil (23)
 RADAN, Aleksije (19)
 RADICA, Ruben (90/8)
 RADIĆ, Majda (13/7)
 RADIĆ, 1. Stjepan (25)
 RAFFAELLI, Josip (40)
 RAHA (Řáha), 1. Josip (Josef) (12);
 2. Josef (također Josif Rajhenić) (12)
 RAIĆ, Ivo (18)
 RAINIS, Sergije (16)
 RAMUŠČAK, 2. Vida (15)
 RAUKAR, 1. Mladen (16)
 REICHING, Aleksandar (16)
 ROGOWSKI, Ludomir Michał (55)
 ROJE, Ana (24/5)
 ROJE, Nando (Ferdinand) (24)
 ROSENBERG-RUŽIĆ, Vjekoslav (50)
 RUNJANIN, Josip (15)
 RUŽDJAK, 3. Marko (67/14)
 SAKAČ, 1. Branimir (195/17)
 SAVIN, 1. Dragutin (80)
 SAVIN, Makso (15/5)
 SAVINE, Alexander (obiteljsko ime Ginić) (11)
 SCHNEIDER, Artur (17/7)
 SEDAK, 2. Eva (18)
 SEGEDI-SESTRIC, Štefica (7)
 SELAK, Stanko (19)
 SELEM, Petar (20)
 SERTIĆ, Ivica (15/8)
 SLAVENSKA (rođ. Čorak), Mia (34)
 SLAVENSKI, Josip (266/12)
 SMIRNOV, Aleksandar (10)
 SMIRNOVA ŠAJFAR, Tamara (9)
 SORKOČEVIĆ (Sorgo, Sorgoevich, Sijer-kowinsky),
 1. Luka (Lukša) (148);
 2. Antun (48)
 SPAIĆ, Kosta (25)
 STAHULJAK, 1. Vladimir (20);
 2. Milan (11);
 3. Juraj (26/4);
 5. Dubravko (9/7)
 STANČIĆ, Svetislav (56/8)
 STEPAN-BAŠIĆ, Zlata (20/8)
 STEPANOV, Stjepan (23)
 STÖCKL, Anton (16)
 STÖHR, Antun (21)
 STOJANOVIĆ, 1. Josip st. (25)
 STRAŽNICKI, Stanislav (21)
 STROZZI, Tito (24)
 SVOBODA, Dinko (18/4)
 ŠAFRANEK, Viktor (19)
 ŠAFRANEK-KAVIĆ, Lujo (18/4)
 ŠANJEK, 2. Janka (15/5)
 ŠARČEVIĆ, Petar (11)
 ŠEMBERA, Mary (11)
 ŠESTAK, Tomislav (10)
 ŠESTAK, Tomo (16)
 ŠIBENČANIN (Sebenico), Dominik Ivan (Domenico Giovanni) (53)
 ŠIMUNACI, Rok (pseudonimi Vilček, Novoveščan, Mravec i dr.) (9)
 ŠIPUŠ, Krešimir (21)
 ŠIROLA, Božidar (154/15)
 ŠPAREMBLEK, Milko (40)
 ŠPILER (Spiller), 1. Miroslav (90)
 ŠPOLJAR, Zlatko (26)
 ŠRABEC, Armin (10)
 ŠTEFAN (Stephan), Antun (15)
 ŠULEK, Stjepan (350/17)
 ŠUNJIĆ, Vjekoslava (19)
 ŠVACOV, Vladan (18)
 ŠVARC, Alfred (18)
 TACLIK, Rudolf (11)
 TIJARDOVIĆ, Ivo (77)
 TRALIĆ, 1. Petar (12); 2. Frane (16)
 TRUHELKA, Antun Vjekoslav (24)
 TUMA, Edmund (15)
 TURÁNYI, 2 Dragutin (41)
 UDL, 1. Ivan Antun (8); 2. Karl (Dragutin) (13)

ULRICH, Boris (133/9)
VAIĆ, Đorđe (13)
VANJEK, Josip (10)
VIDOŠIĆ, Tihomil (69/4)
VILHAR, 2. (Kalski), Franjo Serafin (30)
VLAŠIMSKÝ, Ján (12)
VLATKOVIĆ, Radovan (15)
VRHOVSKI, Josip (26)
VUJANIĆ, Antun (11)
VULJEVIĆ, Ivo (58)
WERNER, Ivan (8)
WESTER (Bešter), Franjo (7)
WISNER-MORGENSTERN, Juraj Karlo
 (39)

ZAJC, 2. Ivan ml. (205/8)
ZANINOVIĆ, Antonin (18/15)
ZAVRŠKI, Josip (21/11)
ZJALIĆ, Milan (15)
ZLATIĆ, Slavko (98/3)
ZUBČIĆ, Rudolf (7/4)
ZUBER, Marijan (20)
ZUNA, Milan (16)
ŽEPIĆ, 1. Milan (15)
ŽERT, Oto (8)
ŽGANEC, Vinko (48/67)
ŽUPANOVIĆ, Lovro (89/42)

Prilog 3

Kovačevićeve autorske natuknice o ansamblima

ACEZANTEZ (Ansambl centra za nove tendencije Zagreb) (14)
ANSAMBLI NARODNIH PLESOVA I PJESAMA, Uvod (18); **Bosna i Hercegovina** (13);
 Makedonija (19); Slovenija (36); Kosovo (11); Vojvodina (9)
COLLEGIUM MUSICUM, 2 /komorni ansambl, Zagreb/ (21)
COLLEGIUM MUSICUM RAGUSINUM (11)
FERDO LIVADIĆ /tamburaško društvo, Samobor/ (11)
FRATELLANZA /radničko KUD, Rijeka/ (12)
GAUDEAMUS /komorni orkestar, Zagreb/ (13)
GRADSKI ORKESTAR DUBROVNIK (21)
IVAN FILIPOVIĆ /pjevački zbor, Zagreb/ (24)
JEKA, 1. /Hrvatsko pjevačko društvo, Samobor/ (22)
KATANČIĆ /Hrvatsko pjevačko društvo, Valpovo/ (12)
KOLO, 2. /radničko KUD, Šibenik/ (13)
LADARICE /ženski pjevački ansambl, Zagreb/ (19)
LIBERTAS /mješoviti zbor, Dubrovnik/ (11)
LINĐO /ansambl narodnih pjesama i plesova, Dubrovnik/ (14)
LIPA /pjevačko društvo, Osijek/ (22)
LISINSKI, 1. /KUD, Našice/ (13);
 3. /omladinsko KUD, Vinkovci/ (8)
MAKEDONSKI KOMORNI ORKESTAR (18)
MATIJA GUBEC, 2. /Obrtničko radničko društvo, Donja Stubica/ (8);
 4. /KUD, Donji Miholjac/ (6)
MOŠA PIJADE /mješoviti zbor, Zagreb/ (19)
OGNJEN PRICA /KUD, Zagreb/ (15)
OREST ŽUNKOVIĆ /KUD, Hvar/ (8)
PAJO KOLARIĆ /tamburaško društvo, Osijek/ (19)

PODGORAC /Hrvatsko seljačko pjevačko društvo, Gračani/ (15)
PRIGOREC /KUD, Markuševac/ (15)
RODOLJUB /Hrvatsko pjevačko društvo, Virovitica/ (10)
RUDAR /radničko KUD, Labin/ (14)
SLOBODA,
 1. /Hrvatsko radničko obrtničko pjevačko društvo, Zagreb/ (17);
 2. /radničko KUD, Varaždin/ (21)
SLOGA, 5. /muški pjevački zbor, Zagreb/ (11)
SLOVENSKI DOM /harmonikaški amaterski orkestar, Zagreb/ (11)
SLJEME /Hrvatsko seljačko pjevačko društvo, Šestine/ (16)
TREBEVIĆ /Hrvatsko pjevačko društvo, Sarajevo/ (23)
UNIVERSITAS STUDIORUM ZAGRABIENSIS /ansambl za staru glazbu/ (22)
VELJKO VLAHOVIĆ /KUD, Zagreb/ (24)
VIJENAC, 1. /radničko KUD, Slavonska Požega/ (15);
 2. /hrvatsko radničko pjevačko društvo, Varaždin/ (14)
ZAGREBAČKA FILHARMONIJA (89)
ZAGREBAČKI MADRIGALISTI, 1-2. (12+12)
ZORA, 2. /Prvo hrvatsko pjevačko društvo, Karlovac/ (17)
ZVIJEZDA DANICA /Hrvatsko muzičko društvo, Kraljevica/ (13)
ZVONIMIR /Prvo hrvatsko pjevačko društvo, Split/ (20)

Prilog 4

Kovačevićeve autorske natuknice o raznim temama

CROATIA CONCERT (CC) /društvo muzičko-scenskih radnika Hrvatske, Zagreb/ (23)
DROMBULJA, narodni instrument (14)
FESTIVAL TAMBURAŠKE GLAZBE JUGOSLAVIJE (FTGJ), Osijek (20)
HRVATSKA. Umjetnička muzika (1551)
HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD (132)
HVARSKÉ LJETNE PRIREDBE (15)
INSTITUT ZA CRKVENU GLAZBU (19)
KONCERTNA DIREKCIJA ZAGREB (13)
KONTRADANCA /ples parova/ (10)
KRITIKA. Hrvatska (106)
MEMORIJAL »DARKO LUKIĆ«, Osijek (11)
MOZAIK /radna organizacija za unapređenje kulturnih djelatnosti, Opatija/ (10)
NAGRADE. Nagrade Vlade FNRJ (72); *Nagrada Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije (Nagrada AVNOJ-a)* (26); *Nagrada sedam sekretara SKOJ-a* (41); *Hrvatska. Nagrada Vladimir Nazor* (56); *Nagrada grada Zagreba* (64); *Nagrada Milka Trnina* (52); *Nagrada Josip Slavenski* (24); *Orlando* (15)
NATJECANJA. Jugoslavensko natjecanje muzičkih umjetnika (205); **Međunarodno natjecanje Muzičke omladine** (17)
OD DO /časopis/ (15)

OPERA. Hrvatska (717)

RIJEKA (174)

SARAJEVSKE VEČERI MUZIKE (SVEM) (13)

ŠKOLSTVO. Hrvatska. *Muzička akademija u Zagrebu* (100); *Muzička škola »Vatroslav Lisinski«*, Zagreb (75); *Muzička škola »Luka Sorkočević«*, Dubrovnik (29); *Muzička škola »Pavao Markovac«*, Zagreb (9); *Muzička škola »Blagoje Bersa«*, Zagreb (11)

VATROSLAV LISINSKI /Koncertna dvorana, Zagreb/ (33)

ZAGREB (474)

ZAJEDNICA MUZIČKIH AKADEMIJA JUGOSLAVIJE (ZMAJ) (19)

ZVUK, 2. /glasilo SOKOJ-a/ (38)

IZVORI:

Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, Centralna pismohrana, arhivsko gradivo vezano uz *Leksikon jugoslavenske muzike*.

LITERATURA:

***: Krešimir Kovačević, *Ljetopis JAZU*, 1987, 90, 590–592.

***: Leksikon (enciklopedijski rječnik), *Hrvatska enciklopedija*, sv. 6, Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2004, 500–501.

AJANOVIĆ-MALINAR, Ivona: Kovačević, Krešimir, *Hrvatski biografski leksikon*, sv. 7, Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2009, 770–771.

AUER, Eva: Prvijenac hrvatske muzičke povijesti. Krešimir Kovačević: »Hrvatski kompozitori i njihova djela«, Naprijed 1960, *Književnik*, 2 (1960) 14, 233–236.

BLAŽEKOVIĆ, Zdravko: Riječ dvije, *Muzička kultura*, 3 (1985) 1/2, 24.

BOŽIĆ, Marija: Leksikon jugoslavenske muzike. Prvi koraci, *Oko*, 13 (1985) 337, 20.

KOVAČEVIĆ, Krešimir: Leksikon jugoslavenske muzike. Drukčiji način obradbe, *Oko*, 8 (1981) 229, 18.

KOS, Koraljka: In memoriam. Krešimir Kovačević, *Arti musices*, 23 (1992) 2, 203–204.

KRPAN, Erika (ur.): Kovačević, Krešimir, *Hrvatsko društvo skladatelja, 60 godina, 1945.–2005.*, Zagreb: Hrvatsko društvo skladatelja, 2005, 306.

MACAN, Trpimir: Kako nastaje enciklopedija?, *Oko*, 8 (1981) 229, 4.

MARTINČEVIĆ, Jagoda: Doajen hrvatske muzikologije, *Vjesnik*, 52 (1992) 15973, 8.

PUTANEC, Valentin: Leksikografija, *Enciklopedija Jugoslavije*, sv. 5, Zagreb: Leksikografski zavod FNRJ, 1962, 503–508.

PUTANEC, Valentin – KRSTIĆ, Kruno: Bibliografski pregled hrvatsko-srpske leksikografije, *Enciklopedija Jugoslavije*, sv. 5, Zagreb: Leksikografski zavod FNRJ, 1962, 508–511.

SUPIČIĆ, Ivo: Muzička enciklopedija, svez. 2. Gr–Op. str. 742. Glavni urednik: Krešimir Kovačević, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1974., *Zvuk*, 1974, 4, 84.

SUPIČIĆ, Ivo: Krešimir Kovačević (1913–1992), *Ljetopis HAZU*, 1993, 96, 761–762.

TURKALJ, Nenad: Dragocjeno štivo o kulturnom blagu, *Vjesnik*, 45 (1985) 13481, [prilog] *Sedam dana*, 359, 8–9.

Summary

KREŠIMIR KOVAČEVIĆ AS A LEXICOGRAPHER WITH A SPECIAL OVERVIEW OF HIS CONTRIBUTION AS EDITOR AND AUTHOR IN THE *LEXICON OF YUGOSLAV MUSIC* (ZAGREB 1984)

In the broad spectrum of the musical activities of distinguished Croatian musicologist Krešimir Kovačević (1913–1992), who was a music writer, critic, teacher, conductor and, among other things, Editor-in-Chief of the Croatian Musicological Review *Arti musices* (1973–79) – his lexicographical work is generally known, but still not fully recognised although his lexicographical opus as an author and editor in terms of range and quantity is the biggest in Croatian musical lexicography in the second half of the 20th century. His most significant lexicographical contribution was as the chief editor of the second edition of the *Music Encyclopaedia* (3 volumes, 1971–77) as well as the *Lexicon of Yugoslav Music* (*Leksikon jugoslavenske muzike*, 2 volumes, 1984) both published by Institute of Lexicography in Zagreb.

This paper is focused on the *Lexicon of Yugoslav Music* as the example of his lexicographical work as the chief editor and writer. The method used for this focus was to look from »inside« and the aim was to study and to follow the stages in the process of the construction of the *Lexicon*. So, it is not the *Lexicon* itself which is under analysis but the manuscript of the »abecedarium«, i. e. index of entries (*Abecedar natuknica*) for the *Lexicon* as well as other documents found in the archives of The Miroslav Krleža Institute of Lexicography in Zagreb.

An analysis of the »abecedarium«, which has multiple layers of handwritten notes revealed some of Kovačević's interventions and decisions as chief editor such as, his annulments of certain numbers of the originally planned entries as well as bringing new entries onto the list, introducing a specific kind of entry (short articles about individual pieces of music), joining small entries together to cover the bigger topics and selecting cross-references.

Considering the fact that articles in this *Lexicon* are unsigned, the other goal of this paper is to detect Kovačević's contribution as author and for the first time to compile a list of his articles. With regard to the »abecedarium«, although it contains the names of the contributors of the articles, it has been revealed as an unreliable source for establishing this list because of its inconsistencies in listing Kovačević sometimes as the author, and sometimes as the editor of a specific article. It was therefore necessary to use the method of comparison of the signed articles in the 2nd edition of the *Music Encyclopaedia* with the same entries in the *Lexicon of Yugoslav Music*. The result of this comparison created not only a more accurate list of Kovačević's articles in the *Lexicon*, but also resulted in the discovery that there are many articles (by him and other authors) that were copied or transferred from the *Music Encyclopaedia* (some changed to a lesser or greater extent). Despite this, the list of his articles is impressive and unexpectedly large – 829 articles with 20,730 lines in total (a full one-sixth of the *Lexicon*). These articles range in size from 2 lines up to 1,550 lines, covering such diverse topics as biography, articles about the individual music pieces as well as entries about various ensembles, institutions, festivals, music societies and cities.

In conclusion, this »inside view« reveals Kovačević's vast personal engagement and enthusiasm to complete this *Lexicon*, which, despite some imperfections, still stands as a valuable source of information pertaining to Croatian musical history.